

Rīcības plāns

Videi draudzīgas uzņēmējdarbības un
inovāciju atbalsta sistēmas attīstībai

Vidzemes plānošanas reģionā
Cēsis, 2019

Izmantotie saīsinājumi

EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
LAD	Lauku atbalsta dienests
LIAA	Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
LLKC	Latvijas lauku konsultāciju centrs
LPS	Latvijas Pašvaldību savienība
LR	Latvijas Republika
MVU	Mazie un vidējie uzņēmumi
NAP	Nacionālais attīstības plāns
P&A	Pētniecība un attīstība
PKC	Pārresoru koordinācijas centrs
RATIO	Interreg Europe projekts ¹
RTU	Rīgas Tehniskā universitāte
SAM	Specifiskā atbalsta mērķis
SEG	Siltumnīcefekta gāzes
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
ViA	Vidzemes Augstskola
VPR	Vidzemes plānošanas reģions
VUC	Vidzemes uzņēmējdarbības centrs

¹ <https://www.interregeurope.eu/ratio/>

Satura rādītājs

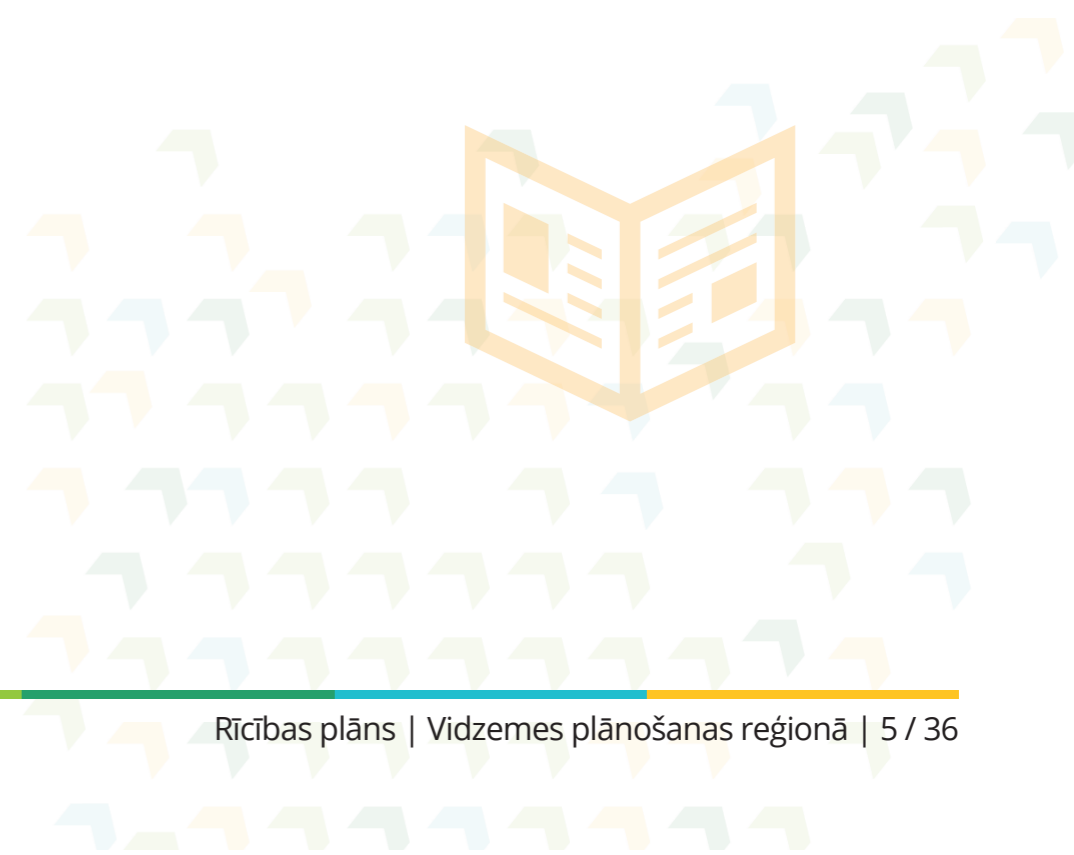
Izmantotie saīsinājumi	3
Satura rādītājs	4
Ievads	5
SADAĻA I – Vispārīgā informācija	6
SADAĻA II – Konteksts	6
SADAĻA III – Plānoto rīcību detaļas	14
A. BLOKS	
PROGRAMMU UN POLITIKAS INSTRUMENTU PILNVEIDE	14
A1. Rīcība. Atbalsta instrumentu uzlabojumi un ilgspējas nodrošināšana pasākumā 3.2.1.2 “Starptautiskās konkurētspējas veicināšana”	14
A2. Rīcība. Pasākumu 1.2.1.2. “Atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai” inovāciju vaučeri un 1.2.1.1. Kompetences centri pilnveide un popularizēšana	17
A3. Rīcība. Citu politikas instrumentu pilnveide atbalsta sistēmas uzlabošanai	21
B. BLOKS	
KOORDINĀCIJAS TURPMĀKĀ UZLABOŠANA AR TRIPLE HELIX IESAISTĪTĀJĀM PUSĒM	24
B1. Rīcība: Inovāciju t.sk. eko-inovāciju atbalsta sistēmas pilnveide un piedāvājuma izstrāde tālākai informācijas apmaiņai par identificētajām uzņēmumu vajadzībām un atbalsta sniedzēju jauniešiem	24
B2. Rīcība Projekta iesniegšana aprites ekonomikas modeļu un iespēju zināšanu bāzes nostiprināšanai reģionā – pašvaldības, P&A institūcijas, MVU	28
B3. Rīcība Pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta speciālistu apmācību un tikšanos organizēšana reģionā sadarbībā ar LPS un VUC	29
C. BLOKS	
Vispārējās rekomendācijas. Veiksmīgu piemēru eko-inovāciju ieviešanā reģionā popularizēšana	31
C1. Aprites ekonomikas dziļākas izpratnes veicināšana reģiona uzņēmēju vidū	31
C2. Inovatīvā iepirkuma un citu metožu izmantošana, kas veicinātu jaunu eko-inovatīvu produktu izveidi privātajā sektorā	31
C3. Reģionālās inovāciju un pētniecības konsultatīvās platformas izveide	32
C4. Normatīvās bāzes piemērošana bioekonomikas eksporta iespējām	32
Rīcības plāna kopsavilkums	34

Ievads

Izstrādātā rīcības plāna mērķis

Rīcības plāna mērķis ir uzlabot uzņēmējdarbības un inovāciju atbalsta instrumentus gan Latvijas, gan Vidzemes plānošanas reģiona (turpmāk - VPR) līmenī, kā arī attīstīt Latvijas inovāciju eko-sistēmu, lai veicinātu eko-inovatīvu mazo un vidējo uzņēmumu (turpmāk - MVU) attīstību un to internacionalizāciju. **Mērķa sasniegšanu raksturo uzņēmumu skaits, kuri ar valsts/reģiona atbalstu attīsta videi draudzīgas inovācijas.** Visas šajā dokumentā iekļautās rīcības un aktivitātes ir projekta SUPER partneru un darba grupas pārstāvju savstarpējas pieredzes apmaiņas un projektā veiktā pašizvērtējuma rezultāts.

Rīcības plāns atspoguļo plānotās rīcības turpmāko divu gadu laikā (projekta SUPER uzraudzības fāze jeb 2.fāze no 2019. gada 1. aprīļa līdz 2021. gada 31. martam), kuras projekta ieviešējs (VPR) un citas projektā iesaistītās puses (stakeholders) apņemas veikt, lai uzlabotu inovāciju atbalsta politikas instrumentus Vidzemes plānošanas reģionā/Latvijā. Šī dokumenta mērķis ir atspoguļot projektā apgūto pieredzi un citu valstu labo praksi un rīcību veidā norādīt, kā tā tiks ieviesta reģionālā un nacionālā līmenī šī projekta 2.fāzes laikā. Rīcības plānā iekļautas arī rekomendācijas rīcībām, kuras projekta darba grupa identificēja kā nepieciešamas, bet atbilstoši starpreģionu sadarbības programmas INTERREG EUROPE 2014.-2020. gadam prasībām, tiešā veidā neietekmē politikas instrumentu. Tomēr ir būtiskas eko-inovāciju un inovāciju atbalsta sistēmas pilnveidei kopumā. Tas vienlīdz svarīgi VPR, jo daudzas identificētās eko-sistēmas problēmas tiešā veidā ietekmē eko-inovatīvu uzņēmumu attīstību un uzņēmējdarbības atbalsta instrumentu izmantošanu. Projekta komanda tās iekļāvusi, lai neatkarīgam lasītājam radītu pilnīgāku priekšstatu par to, kādas papildu rīcības palīdzēs palielināt inovatīvu uzņēmumu skaitu reģionā un atbalstīt arī to darbību ārējos tirgos. Tāpat projekta komandai bija nozīmīgi dokumentēt šajā projektā iegūto un darba grupā izdiskutēto pieredzi un zināšanas tālākai to attīstīšanai vai ieviešanai.

Sadaļa I – Vispārīgā informācija

Projekts: SUPER
Partnera organizācija: Vidzemes plānošanas reģions
Valsts: Latvija
NUTS2 reģions: Vidzeme
Kontaktpersona: Laima Engere, projekta vadītāja
E-pasts: Laima.Engere@vidzeme.lv; vidzeme@vidzeme.lv
Tālruna numurs: +371 64 219 022

Sadaļa II – Konteksts

Rīcības plāns ietekmēs: Darbības programmu “Izaugsme un nodarbinātība”

Ietekmējamā politikas instrumenta nosaukums: Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa “Palielināt privātā sektora investīcijas P&A” atbalsta pasākumi

 Projekta mērķis: Attīstīt videi draudzīgas uzņēmējdarbības un inovāciju atbalsta sistēmas partneru reģionos

 Projekta sagaidāmie rezultāti un to ietekme:

- Uzlabots eko-inovatīvu MVU un inovāciju atbalsta organizāciju sadarbības modelis (pēc *triple helix* principiem)
- Uzlabota reģionālo, eko-inovatīvo MVU atbalsta politika
- Sadarbībā ar ekspertiem un darba grupas dalībniekiem izstrādāts reģiona vajadzībās bāzēts rīcības plāns, kas ir kā pamats arī virzībai uz vienotu Ziemeļvalstu bioekonomikas attīstības stratēģiju

Rezultatīvais rādītājs, kuru plānots ietekmēt – uzņēmumu skaits, kuri pieteikušies atbalstam Specifiskā atbalsta mērķa (turpmāk – SAM) 1.2.1. programmās.

Pavadinformācija: Dokuments tapis, balstoties uz Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2030².

² http://jauna.vidzeme.lv/upload/VIDZEMES_PLANOSANAS_REGIONA_ILGTSPEJIGAS_ATTISTIBAS_STRATEGIJA.pdf

Lai izstrādātu rīcības plānu eko-inovāciju veicināšanai un to internacionalizācijai, projekta SUPER partneri ir veikuši vairākas aktivitātes un izpētes, kas bijuši pamatā visiem dokumentā iekļauto rīcību priekšlikumiem:

Veikta eko-inovatīvu MVU aptauja

Interviju rezultātā tika secināts, ka Latvijā eko-inovatīvi MVU visbiežāk sevi neapzinās kā videi draudzīgus uzņēmumus un saskaras ar tiem pašiem izaicinājumiem, kā citi inovatīvi uzņēmēji. Intervijās ar uzņēmējiem par atbalsta mehānismiem eko-inovāciju internacionalizācijai eksperti konstatēja, ka tieša ietekme uz jaunu produktu veiksmīgu virzību tirgū ir arī citiem atbalsta instrumentiem bez projektā norādītā SAM 1.2.1. Īpaši tika izcelta starptautiskās konkurētspējas veicināšanas programma. Kā svarīgāko atbalstu eko-inovāciju internacionalizācijai uzņēmēji minēja izmaksu līdzfinansēšanu to dalībai izstādēs:

Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 3.2.1. SAM “Palielināt augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu eksporta proporciju” 3.2.1.2. pasākums “Starptautiskās konkurētspējas veicināšana”.

Starptautiskās konkurētspējas veicināšanas instruments, izvērtējot gan uzņēmēju viedokli, gan projekta ekspertu redzējumu, tika atzīts par vienu no veiksmīgākajiem atbalsta instrumentiem, kas Latvijā ieviests eko-inovāciju attīstībai. Tādēļ identificētas arī uzlabojumu jomas šī instrumenta tālākai attīstībai.

Veikta pašmāju IKT nozares komersantu aptauja starptautiskajā konferencē ShareIT

Pēc MVU intervijām un darbības izvērtējuma, projekta ietvaros tika identificēts, ka joma, kuras attīstība ļoti veicina inovāciju un eko-inovāciju ieviešanu un uzņēmumu konkurētspēju ārējos tirgos, ir IKT nozare. Tā ir arī VPR un Latvijas viedās specializācijas joma ar horizontālu ietekmi. Pēdējo 10 gadu laikā reģionā ir attīstījies gan augstākās izglītības piedāvājums, gan komersanti, kuri šajā virzienā darbojas. Viņu piedāvātie risinājumi ļauj uzņēmumiem būtiski efektīvāk izmantot resursus, tādējādi sniedzot savu ieguldījumu eko-inovāciju attīstībā. Tādēļ turpmāko rekomendāciju izstrādē tika vērtēts IKT jomai nepieciešamie atbalsta mehānismi un internacionalizācijas vajadzības, kas ir atšķirīgas no ražošanu pārstāvošām nozarēm. Tas nepieciešams, lai veicinātu IKT bāzētu eko-inovāciju attīstību.

2018. gada 5. oktobrī veikta IKT sektorā strādājošu komersantu anketēšana konferencē ShareIT 2018, kurā identificētas uzņēmēju skatījumā svarīgākās publiskā sektora veicamās darbības uzņēmējdarbības veicināšanai reģionā. Visvairāk aptaujāto uzsvera jaunu produktu attīstības veicināšanu t.sk. ar publiskā inovatīvā vai zaļā iepirkuma starpniecību, kā arī datu atvērtības nodrošināšanu. Šos aspektus neietver Darbības programmas specifiskais mērķis, tādēļ aktivitātēm jāpievērš uzmanību turpmākās diskusijās ar politikas veidotājiem un izpildvaras pārstāvjiem, tajā skaitā jauno instrumentu izstrādē.

Otrā vietā pēc nozīmīguma aptaujātie ierindoja nepieciešamību attīstīt kopstrādes (co-working) infrastruktūru (ne tikai telpas un iekārtas, bet arī kvalitatīvus pasākumus par nozares tendencēm), savukārt trešā aktualitāte bija IKT nozares talantu piesaiste Vidzemes reģionam, nodrošinot ērtus apstākļus dzīvošanai u.tml., bet nākamā, gandrīz tikpat aktuāla vajadzība – piesaistīt vairāk IKT studentus Vidzemes plānošanas reģionā.

✓ Darba grupas sanāksmes un diskusijas ar ieinteresētajām pusēm

Notikušas vairākas konsultatīvās sanāksmes ar atbalstu sniedošajām institūcijām Latvijā, kā arī vairākas kopējas darba grupu sanāksmes, kurās piedalījās komersanti, reģionam aktuālās pētniecības institūcijas un publiskā sektora pārstāvji. Šajās apspriedēs diskutēts par līdzšinējiem izaicinājumiem, testētas iespējas uzlabot sadarbību un informācijas apmaiņu starp *triple helix* sistēmas dalībniekiem.

✓ Pārrobežu labās prakses un to pārneses iespējas

Projekta ietvaros apzinātā pieredze sniedza vērtīgas idejas projekta ekspertiem rīcības plāna izstrādē. Vairāku partneru izmantotie atbalsta instrumenti ārējo tirgu apguvei, Īrijas uzņēmējdarbības atbalsta sistēmas modelis, kā arī Dānijas atbalsta sistēmas novērtējums un uzsāktās reformas deva virkni ideju tālākai ieviešanai Latvijā. Nīderlandes sadarbības modelis starp *triple helix* iesaistītajām pusēm uzreiz nav pārņemams, jo iesaistāmās puses vēl attīsta sadarbības modeļus, bet tas sniedz priekšstatu, kāda sadarbība reģionā varētu būt efektīva pēc gadiem desmit-piecpadsmit.

Mācīšanās, ko nedarīt.

Lai gan projekta ietvaros tiek pārņemta pozitīvā pieredze, vienlaikus ir identificēta virkne aspektu partneru reģionu rīcībās, kurus projekta komanda atzinusi par vērtīgiem un fiksējamiem secinājumiem citu iniciatīvu aktualizēšanai vēlākā nākotnē, lai izvairītos no līdzīgu kļūdu pieļaušanas Latvijā.

Viens no secinājumiem, izvērtējot atbalsta instrumentu darbību Lietuvā - vērtējot eko-inovāciju ietekmi uz vidi atsevišķā projektā, ko ievieš viens komersants, iespējams atbalstīt tehnoloģijas vai risinājumus, kuri kopumā videi nav draudzīgi. Tādēļ Lietuvas kolēģu rosinājums bija turpmāk eko-inovāciju pieteikumus atbalsta programmās vērtēt, izmantojot aprites ekonomikas pieeju un vērtēt pilnu produkta dzīves ciklu ne tikai atsevišķu posmu tā ražošanā – šis projekta darba grupā uzsvērts kā vērtīgs secinājums.

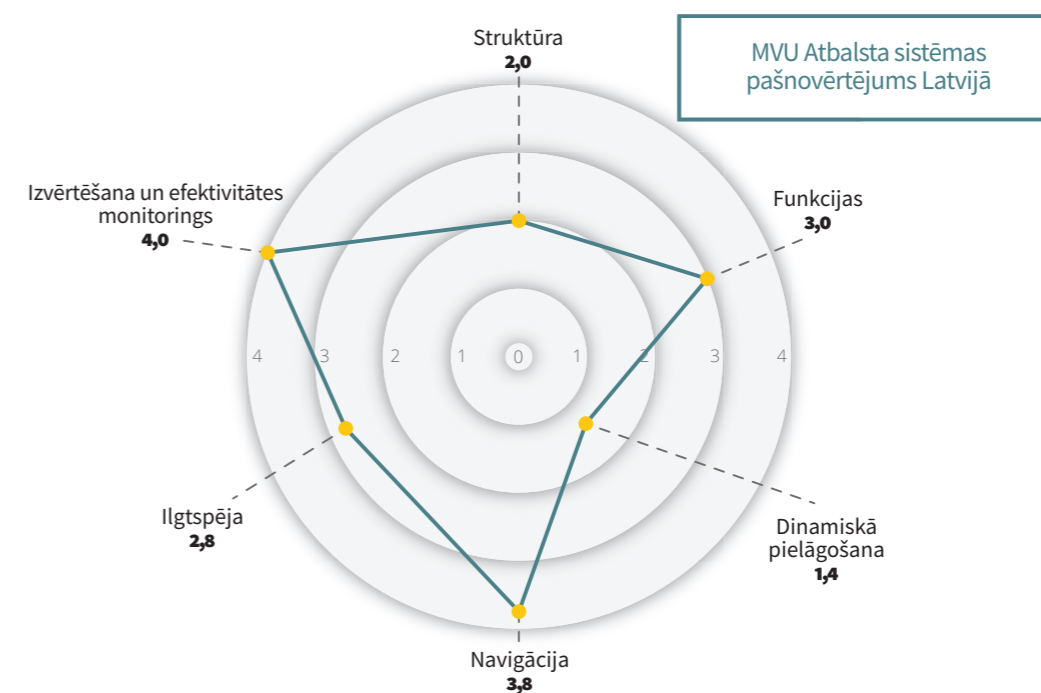
Izdarīti secinājumi arī pēc Dānijas atbalsta sistēmas izvērtējuma – vairākos Dānijas reģionos izveidotas identiskas atbalsta programmas, kas nozīmē, ka to administrēšana būtībā ir lieks resursu patēriņš. Projekta eksperti secina, ka arī Latvijas situācijā nav lietderīgi pārlietu decentralizēt sistēmu, tādēļ priekšlikumi tiks vērsti uz reģionam svarīgu lēmumu ietekmēšanas iespējām nevis resursu administrēšanas decentralizāciju.

✓ Eko-inovāciju atbalsta sistēmas pašizvērtējums

Jaunu produktu izstrāde, izmantojot pētniecības pakalpojumus, prasa būtiskus uzņēmēja resursus. MVU, kas strādā tikai vienā nelielā tirgū, kāds ir Latvija, ir grūtības pēc tam šī produkta izveides izmaksas atpelnīt. Tādēļ produktu attīstība Latvijā uzreiz jāvērtē ar iespēju pārdot vairākos nelielos vai vienā lielā tirgū, lai inovācijas kļūtu ekonomiski izdevīgas. Tāpat vērojama globāla tendence, ka aizvien lielāks skaits uzņēmumu integrējas globālās piegādes ķēdēs un internacionalizācija kļūst nozīmīga iespēja, pieaugot starptautiskajai tirdzniecībai starp valstīm un veidojoties valstu specializācijas jomām. Tāpēc SUPER projekta pieteikumā jau tika ietverts arī plāns veikt **vispusīgu** eko-inovāciju atbalsta sistēmas izvērtējumu. Tā metodoloģiju veidoja vadošo konsultatīvo partneru Zviedrijas Linčepingas universitātes pētnieki. Metodoloģijā iekļāva atbalsta institūciju sniegto pakalpojumu dažādus raksturojošos faktorus. Šī pašizvērtējuma mērķis bija, vērtējot eko-inovāciju internacionalizācijas atbalsta sistēmu, izcelt veiksmīgus piemērus MVU atbalstam, identificēt uzlabojuma iespējas atbalsta sistēmā un iespējas mācīties no citu reģionu pieredzes. Projekta ietekmējamā politikas instrumentā ietvertais mērķis palielināt privātā sektora investīcijas P&A ir būtisks, bet tikai viens no atbalsta sistēmas izvērtējuma elementiem. Pašizvērtējums aptvēra visus atbalsta sniegšanas ietekmējošos faktorus un secinājumi tika attēloti diagrammā, kur skalā no 0 līdz 5 faktori tika vērtēti sešās pētnieku ieskatā svarīgākajās jomās. Iesaistīto pušu diskusijās pašizvērtējums novērtēts kā viens no lielākajiem projekta ieguvumiem eko-inovāciju atbalsta sistēmas attīstībai.

Izvērtējuma ziņojums³ pieejams publiski VPR mājas lapā www.vidzeme.lv. Izvērtējuma rezultātā izveidotā grafiskā diagramma (attēls Nr.1.) parāda būtiskākos sistēmas trūkumus – Latvijas atbalsta struktūras nepilnības un atbalsta instrumentu neatbilstību eko-inovāciju attīstītāju vajadzībām.

Attēls Nr.1. Atbalsta sistēmas pašnovērtējums Latvijā.

³ http://jauna.vidzeme.lv/upload/SUPER/SUPER-InterregEurope-pasnovertejums-ekoninovacijuatbalsta-sistema-self-asesment-VPR-ecoinnovations_2018.pdf

Atbalsta sistēmas struktūrā tika vērtēti, kādi instrumenti un atbalsta sniedzēji darbojas reģionā. Vērtējot situāciju Latvijā, tika secināts, ka organizāciju skaits ir liels, tomēr lielākās nepilnības, kas tika identificētas, veicot iepriekš minēto izvērtējumu – atbalsta organizācijām nav sava stabila un prognozējama finansējuma. Vēl viens no secinājumiem, izvērtējot esošo atbalsta sistēmu ir, ka eko-sistēmas dalībnieki, kas sniedz pakalpojumus MVU jauninājumu atbalstam un tehnoloģiju pārnesi, nav ilgtspējīgi savā darbībā. To darbības lielākoties ir atkarīgas no projektu finansējuma, tādēļ šo pakalpojumu pastāvīga pieejamība ir problēma, kurai jārod risinājums, jo jāatzīst, ka Eiropas Savienības (turpmāk – ES) projektu finansēti politikas instrumenti šo būtisko problēmu nerisina. Projekta grupas piedāvātie risinājumi atspoguļoti tālāk rīcības plānā.

Vēl viens no secinājumiem – atbalsta organizāciju darbībā vērojami vairāki trūkumi. Piemēram, virkne atbalsta instrumentu darbojas atrauti viens no otra nevis organizāciju darbība papildina viena otru. Otra būtiskākā identificētā nepilnība ir tā, ka Latvijā nav atbalsta instrumentu, kuri veicinātu tieši eko-inovatīvu produktu izveidi. Virkne vides uzlabošanai paredzētu iniciatīvu organizētas tādos termiņos un ar konkursos definētiem nosacījumiem, kas organizācijas motivē iegādāties jau aprobētus produktus. Programmās bijis iespējams pilotēt tehnoloģijas Latvijas klimatiskajos apstākļos, kas jau darbojas citviet, bet termiņi un prasības noteiktas tā, ka jaunu produktu izstrāde šādā konkursā bija iespējama vienīgi adaptējot citviet radītus produktus.

Tāpat zems vērtējums tika sniegts par sistēmas piemērotību eko-inovāciju atbalsta vajadzībām un eksperimentēšanas iespējām. Visai maz novērojamas iespējas atbalsta sniedzējiem veidot pašiem savas programmas vai atbalstu pielāgot komersanta vajadzībām. Atbalsts ir visai unificēts, un nav prakses, ka instrumentus testētu vai veidotu elastīgas atbalsta programmas, kas pielāgotos uzņēmēju interesei un vajadzībām.

Novērtējot informācijas aprites iespējas, aptaujātie eksperti un uzņēmēji norādījuši, ka būtu jāveido labāk koordinēta informācijas sistēma, kurā izplatīt MVU atbalsta sistēmas jaunumus. Secināts, ka būtu nepieciešams informēt par apmācību iespējām, par dalības iespējām projektos, kā arī sistēmu varētu izmantot, lai nosūtītu uzaicinājumus iesniegt pieteikumus, u.c. informācijas nodošanai.

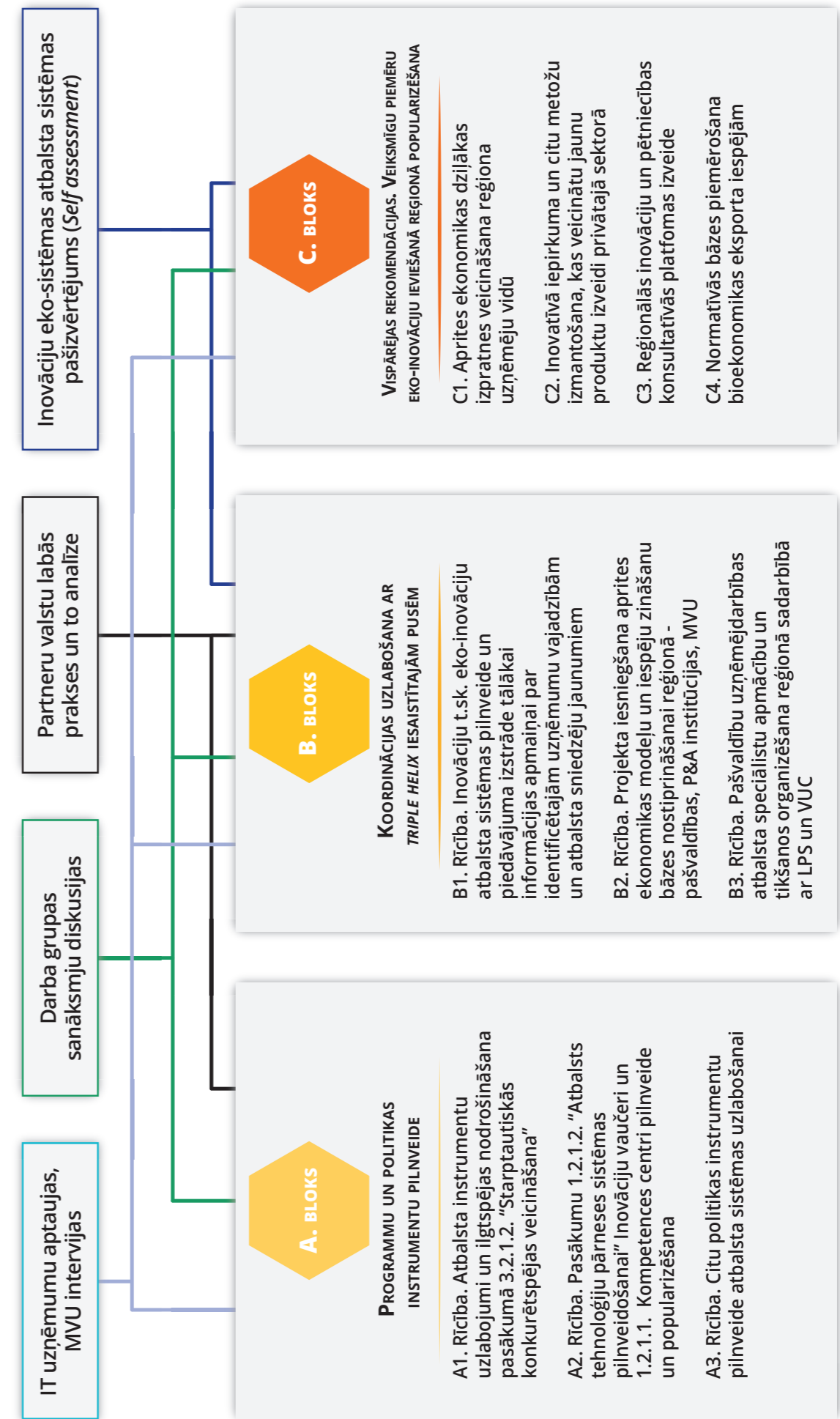
Citu valstu piemēri liecina, ka vairāk decentralizēta informācijas sistēma ļauj labāk pārzināt vietējos uzņēmumus un veidot tiem ne tikai piemērotus atbalsta instrumentus, bet arī precīzāk mērķētus informatīvos materiālus. Vizītēs pie partneriem iegūtā citu valstu pieredze liecina, ka uzņēmējiem viena reģiona ietvaros atbalsta informāciju iespējams iegūt pāris sarunu laikā, jo institūciju darbība koncentrējas vienotos reģionālos atbalsta centros⁴.

Viens no galvenajiem secinājumiem, vērtējot eko-inovāciju atbalsta eko-sistēmu Latvijā, ir tas, ka lielākoties videi draudzīgi uzņēmumi saskaras ar tiem pašiem izaicinājumiem, ar kuriem saskaras jebkurš inovatīvs uzņēmums, līdz ar to tiek secināts, ka Latvijas gadījumā ir jāuzlabo ne tikai konkrēti atbalsta instrumenti, bet jārisina kopēji inovāciju eko-sistēmas darbības izaicinājumi, kas tajā skaitā ir ļoti būtiski, lai mērķtiecīgi veicinātu tieši eko-inovatīvu uzņēmumu attīstību.

Shēmā apkopotas projekta ieviešanas aktivitātes un to ietekme uz plānā piedāvātajām rīcībām.

⁴ <https://www.localenterprise.ie/>, <https://www.enterprise-ireland.com/en/>

Uzlabota eko-inovāciju atbalsta sistēma

Kā jau iepriekš minēts, projekta rīcības vērstas uz konkrētu atbalsta instrumentu pilnveidi un rezultātīvo rādītāju sasniegšanu. VPR projekta definētais rezultātīvais rādītājs ir MVU skaits, kas pieteikušies 1.2.1. atbalsta programmām.

Politikas instrumentā Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt privātā sektora investīcijas P&A" ietilpst šādi atbalsta mehānismi:

- 1.2.1.1. pasākums "Atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei kompetences centru ietvaros"
- 1.2.1.4. pasākums "Atbalsts jaunu produktu ieviešanai ražošanā"
- 1.2.1.2. pasākums "Atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai"

Projekta partneris Vidzemes plānošanas reģions (turpmāk VPR) nav tiešais politikas instrumentu ieviesējs vai noteikumu veidotājs, tādēļ tā priekšlikumi iesniedzami politikas ieviešanai – Latvijas Republikas turpmāk (turpmāk LR) Ekonomikas ministrijai (turpmāk EM), kuras pārstāvji ir deleģēti dalībai arī projekta darba grupā, un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrai (LIAA), kura ievieš divus no trim specifiskā atbalsta mērķa sasniegšanas instrumentiem.

Ar abām institūcijām projekta ietvaros projekta komanda regulāri konsultējās, institūciju pārstāvji iesaistījās sanāsmēs, un arī tiem tika nodota projekta īstenošanas laikā iegūtā informācija.

Turpmāka rīcība atbilstoši reģiona vajadzībām veidojama šādos blokos:

A. bloks Rekomendāciju izstrāde programmu un politikas instrumentu pilnveidei. Projekta gaitā konstatētas dažādas labās prakses citās valstīs, ko var pārņemt līdzīgu programmu un politikas instrumentu uzlabošanai.

B. bloks Triple helix sadarbības stiprināšana reģiona līmenī. Lai pilnveidotu inovāciju t.sk. eko-inovāciju nacionālo atbalsta sistēmu reģiona uzņēmēju vajadzībām un iespējām, VPR būtiski nostiprināt sadarbību ar atbalsta instrumentu veidotājiem un ieviešājiem – Ekonomikas ministriju (turpmāk EM) un LIAA, Altum, kā arī augstskolām/pētniecības institūcijām u.c.

C. bloks. Citas aktivitātes, kas nepieciešamas veiksmīgai eko-inovāciju ieviešanas veicināšanai reģionā, bet kurām šobrīd nav paredzēti resursi VPR budžetā. Uzņēmēju – inovāciju galveno ieviešu – vajadzības bieži vien ir kompleksas, un to risinājumam nepietiek ar viena politikas instrumenta izmaiņām. Tādēļ rīcības plānā iezīmēti arī aspekti, kuru risināšanai VPR meklēs papildus līdzekļus un sadarbības partnerus, lai koordinētu reģiona tālāku attīstību efektīvu sistēmu izstrādē un internacionalizācijā. Un jāturpina uzsāktais dialogs, lai veicinātu identificēto risinājumu/iniciatīvu īstenošanu.

Iesaistītās organizācijas

- Vidzemes plānošanas reģions- SUPER projekta partnera organizācija;
- Ekonomikas ministrija – atbalsta instrumentu politikas veidotājs Latvijā, VPR sadarbības partneris jauno ideju izvērtēšanai. Institūcija arī veic jauno nacionālā inovāciju finansējuma atbalsta instrumentu izstrādi uzņēmējiem;
- Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra – ievieš esošās atbalsta programmas, informēšanas pasākumu organizators par virkni 1.2.1. finansējuma iespējām komersantiem;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk VARAM)– atbalsta ar idejām par aktivitātēm, kuras veicamas, lai veicinātu inovācijas reģionā un iesaistās rīcības plāna izstrādē;
- Centrālā finanšu un līgumu aģentūra – informē uzņēmējus par tās administrētajām atbalsta programmām;
- Zemkopības ministrija (turpmāk ZM) – atbildīga par Lauku attīstības programmas izstrādi, kas ietekmē arī nelauksaimnieciskos komersantus;
- Lauku atbalsta dienests (turpmāk LAD) – administrē Lauku attīstības programmas instrumentus;
- IT klasteris apvieno komersantus, kuri attīsta jaunus produktus IKT jomā un veicina to ieviešanu eksporta tirgos, organizē arī industriju hakatonus ar IKT nozares uzņēmumiem;
- Augstākās izglītības un pētniecības organizācijas, kas darbojas reģionā;
- Uzņēmējdarbības atbalsta organizācijas;
- Latvijas Pašvaldību savienība (turpmāk LPS) – piedalījies apspriedēs un sniegusi priekšlikumus rīcības plānā iekļaujamām darbībām un iesaisti tajās;
- Vidzemes reģiona pašvaldības – piedalījušās apspriedēs par situācijas izvērtējumu un rīcības plānā iekļaujamajām darbībām;
- Mazie un vidējie uzņēmumi (tekstā MVU) – interviju laikā vērtējuši atbalsta sistēmu un snieguši priekšlikumus potenciālajiem uzlabojumiem.

Plānā iestrādātas arī rīcības, kuras darba grupa uzsvērusi kā nepieciešamas, lai veicinātu lielāka uzņēmēju skaita iesaisti eko-inovāciju internacionalizācijā.

Sadaļa III – plānoto rīcību detaļas

A. BLOKS

PROGRAMMU UN POLITIKAS INSTRUMENTU PILNVEIDE

A1. RĪCĪBA. ATBALSTA INSTRUMENTU UZLABOJUMI UN ILGTSPĒJAS NODROŠINĀŠANA PASĀKUMĀ 3.2.1.2 "STARPTAUTISKĀS KONKURĒTSPĒJAS VEICINĀŠANA"

A1.1. Iegūtā pieredze projektā un rīcības pamatojums

Jau projekta pieteikuma fāzē tika identificēts, ka eko-inovāciju attīstībai nepieciešams arī inovatīvo produktu realizācijas atbalsts. Vērtējot atbalsta sistēmu, nepieciešams visaptverošs skatījums uz inovāciju atbalsta sistēmu, kas neaprobežojas ar viena virziena atbalsta mehānismu. Inovāciju atbalsta sistēmas ilgtspējas stiprināšanai nepieciešami atbalsta instrumenti inovācijām MVU, ko finansē pastāvīgi un ilgstoši. Šāda stabilitāte nepieciešama arī institucionālajā vidē, lai uzkrātā pieredze un zināšanas sadarbībai ar komersantiem nezustu. Komersanti intervijās norāda, ka atbalsta instrumentu neprognozējamība apgrūtina spēju realizēt riskantākus projektus, kuru atdeve būs mērāma pēc gadiem nevis mēnešiem. Projekta SUPER darba grupu diskusijās un pašizvērtējuma rezultātā ir secināts, ka Latvijā ir izteikta tendence, ka pieejamais atbalsts uzņēmējiem nav ilgtspējīgs un ir atkarīgs no ES fondiem. Viena no tādām programmām ir "Starptautiskās konkurētspējas veicināšana" SAM 3.2.1.2.

Intervijās ar uzņēmējiem kā sekmīgākais inovāciju internacionalizācijas instruments novērtēts atbalsts ieiešanai ārvalstu tirgos⁵. Interviju laikā par atbalsta instrumentiem, kas veicina eko-inovāciju internacionalizāciju, uzņēmēji aktualizēja jautājumus par starptautiskās konkurētspējas veicināšanas programmu (SAM 3.2.1.2), jo tās pieejamais līdzfinansējums un ieviešanas veids atbalsta komersantus veiksmīgākā tirgu apgūvē. Eksporta organizēšanas procesā atdeve no dalības izstādēs rodas tikai vairāku gadu garumā. Intervētie uzņēmumi norāda, ka virknei nozaru ir svarīgi centrālajā izstādē ierasties regulāri. Lai uzņēmums attīstītu tikai vienu jaunu tirgu, nepieciešams uz izstādi/izstādēm doties vismaz 3-4 reizes. Tādēļ projekta komanda atbalsta instrumentu SAM 3.2.1.2 atzina par labāko praksi eko-inovāciju atbalstam. Latvijas Republikas (turpmāk LR) valdība to norāda arī plānošanas dokumentos:

*3.2.1.SAM: Palielināt augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu eksporta proporciju. SAM īstenošana sniegs ieguldījumu Eiropas Savienības stratēģiju Baltijas jūras reģionam identificēto, ar MVU attīstību saistīto problēmu risināšanā – sadarbības veicināšanā, tai skaitā komercdarbības veicināšanā sektoros ar augstu izaugsmes un inovācijas potenciālu, tai skaitā eko-inovāciju izstrādē.*⁶

Šobrīd paredzēts ar starptautiskās konkurētspējas instrumentiem atbalstīt ap 1000 komersantu, tomēr jau 2013. gadā Latvijā bija ap 4000 eksportējošu⁷ uzņēmumu.

Ja daļa no tiem izmanto atbalstu vairāk kā vienu reizi atbalsta periodā, tad jāsecina, ka komersantu skaits, kas atbalstu saņēmis, nav liels. Īpaši šo atbalstu novērtējuši jaunie uzņēmēji, jo to veiksmē eksportā atkarīga no spējas sevi parādīt partneriem ārpus Latvijas. Kā liecina ziņojuma autoru intervijas ar industrijas pārstāvjiem, tad daļa komersantu šobrīd pievienojušies klasteriem, kuriem ir finansējums ārējo tirgu apguves aktivitātēm, taču arī šiem instrumentiem ir ierobežots izmantošanas periods un tas pamatā ir ES fondu finansiāls atbalsts. Tādēļ papildu finansējuma turpmāka novirzīšana ārējo tirgu atbalsta programmai būs viens no būtiskiem jautājumiem, kas Latvijā tiks risināts (šobrīd normatīvajos aktos iezīmēts programmas noslēgums 2019. gada vidū). Rīcības plānu pilnveidojot, 2019. gada septembrī LIAA mājas lapā jau bija publicēta šāda informācija:

Tā kā Projektā pieejamais finansējums grantiem par darbībām no 2018. gada 1. maija līdz 2019. gada 30. aprīlim ir ierobežots - 3 574 964 EUR, vēršam uzmanību, ka par aktivitātēm, kas notiks pēc 2019. gada 30. aprīļa finansējums grantiem var nebūt pieejams⁸.

Vienlaikus, izvērtējot ārējo tirgu apguves programmu, uzņēmēji norādīja, ka pēdējie grozījumi programmas attaisnotajās izmaksās ir būtiski samazinājuši programmas attiecināmās izmaksas (vairs neiekļauj uzņēmēju ceļa izmaksu segšanu nokļūšanai gala mērķī, samazināja atbalsta intensitāti u.tml.). Tādēļ projekta darba grupa rosina atkārtoti izvērtēt attiecināmo izmaksu klāstu, atjaunojot transporta izmaksu segšanu komersantiem. Aviobiļetes nokļūšanai uz pasākumiem ir būtiska izmaksu sastāvdaļa jaunu tirgu apgūšanā. Saskaņā ar projekta laikā iegūto informāciju, Ministru kabineta 2015. gada 1. decembra noteikumos Nr. 678 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu eksporta proporciju" 3.2.1.2. pasākuma "Starptautiskās konkurētspējas veicināšana" īstenošanas noteikumi" 37.3. apakšpunktā iekļautā izmaksu pozīcija ir būtiska eksporta projekta izmaksu sastāvdaļa un tās izslēgšana ar grozījumiem 2018.gada 7.augustā var negatīvi ietekmēt uzņēmumu spēju iesaistīties jaunu tirgu apgūšanā.

To, ka atbalsts ārējo tirgu apguvei ir būtisks, apliecina arī citu projekta partneru pieredze. Ārējo tirgu apguves un internacionalizācijas atbalsts tiek sniegts arī Īrijā, Grieķijā, Nīderlandē, organizējot tirdzniecības misijas. Lietuvā un Polijā valsts ne tikai atbalsta dalību izstādēs, bet arī sniedz finansiālu atbalstu komersantu eksporta stratēģiju izstrādei. Daļu no atbalsta valstis sniedz *Enterprise Europe Network* jeb EEN tīkla ietvaros, bet papildus atbalstu sniedz katra, tiesa ar neredz atšķirīgiem atbalsta instrumentiem. Īpaši vērtīga darba grupai šķita pieredze Polijā un Lietuvā, kur tiek sniegta palīdzība ārējo tirgu apguves stratēģijas izveidei, piesaistot zinošus ārējo tirgu konsultantus.

Lai veicinātu uzņēmējiem labvēlīgu atbalsta sistēmu, VPR ir iesaistījies nacionāla līmeņa diskusijās ar lēmumu pieņēmējiem, lai mudinātu tos rast iespējami drīzu risinājumu papildu finansējuma atrašanai un tā veicinātu ilgtspējīgas inovācijas. VPR ir identificējis vairākus ieviešamus grozījumus. Lai šo mērķi sasniegtu, būs jāsaņem ieteikumu vēstules un papildus diskusijas. Tā tiks veicināta ilgtspējīga inovāciju atbalsta sistēma.

⁷ https://www.bank.lv/images/stories/pielikumi/publikacijas/petijumi/p_6_2015_lv.pdf

⁸ <http://www.liaa.gov.lv/lv/fondi/2014-2020/starptautiskas-konkuretspejas-veicinasana/u> – informācija 2019. gada februārī.

⁵ SUPER projekta ietvaros veiktās Intervijas ar MVU 2018.g. februāris-marts
⁶ <https://www.esfondi.lv/upload/Planosana/dp.pdf>

A1.2. Aktivitātes rīcības izpildei

- Iesniegt vēstuli ar priekšlikumu EM un LIAA par Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu eksporta proporciju" 3.2.1.2. pasākuma "Starptautiskās konkurētspējas veicināšana" papildus finansējuma nepieciešamību turpmākajām aktivitātēm.
- Sniegt vēstuli ar priekšlikumu atjaunot SAM 3.2.1 MK noteikumu Nr. 678 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu eksporta proporciju" 3.2.1.2. pasākuma "Starptautiskās konkurētspējas veicināšana" īstenošanas noteikumi" izslēgto izmaksu pozīciju 37.3. transporta izmaksu līdzfinansēšanai.
- Iesniegt vēstuli ar priekšlikumiem un organizēt speciālu tikšanos ar EM un LIAA, lai veicinātu turpmāk atbalsta programmā iekļaut arī ārējo tirgu stratēģiju izstrādi vai konsultācijas, jo ir gadījumi, kad uzņēmumi iztērē līdzekļus, apmeklējot izstādes un virzot produktus, kuri nav piemēroti tirgum. "Priekšlikumi paralēli iesniedzami arī Nacionālā attīstības plāna 2021.-2017.gada projektam."

A1.3. Iesaistītās puses

VPR - atbildīgs par rīcību ieviešanu; EM, LIAA, - izvērtē saņemtos priekšlikumus. Nozaru asociācijas, klasteri, reģiona pašvaldības piedalās sanāksmēs savas kompetences ietvaros.

A1.4. Laika grafiks

2019. gada marts - 2020. gada marts

A1.5. Potenciālās izmaksas

ekspertu atlīdzība

A1.6. Finanšu avoti

VPR budžets, SAM 3.2.1. finansējums, EM un LIAA budžets

A2. RĪCĪBA. PASĀKUMU 1.2.1.2. "ATBALSTS TEHNOĻĪJU PĀRNESES SISTĒMAS PILNVEIDOŠANAI" INOVĀCIJU VAUČERI UN 1.2.1.1. KOMPETENCES CENTRI PILNVEIDE UN POPULARIZĒŠANA

A2.1. Iegūtā pieredze projektā un rīcības pamatojums

Inovāciju vaučeri (SAM 1.2.1.2.)

Inovāciju vaučeri līdzīgi atbalsta instrumenti pieejami Īrijā. SUPER projekta interviju laikā bija identificēta vaučeru pilnveides nepieciešamība, precīzāk – paaugstināt atbalsta intensitāti un izmainīt atbalsta sniegšanas mehānismu. Projekta sanāksmē 2018. gada jūnijā, Īrijā, gūtā pieredze bija labs piemērs, kuru sanāksmēs ar partneriem vēl septembrī tika plānots rosināt ieviest arī Latvijā. Latvijas MVU pārstāvji intervijās norādīja divus iemeslus, kādēļ netiek izmantoti inovāciju vaučeri: atbalsta apjoms un apstākļi, kas nav saistīti ar inovāciju vaučeri, piemēram, likumdošanas problēmas, kas kavē biznesa attīstību, iespēja iegūt līdzekļus LAD administrētajās programmās, kuru prasības uzņēmēji uzskata par vieglāk izpildāmām. Tāpēc līdzīga inovāciju atbalsta programma jaunu produktu attīstībai LAD tiek izmatota daudz lielākā apjomā (2019. gadā rezervēti jau vairāk kā 3.5 miljoni EUR no Lauku atbalsta fonda).

Tikmēr jau 2018.gada augustā-septembrī veikti grozījumi Ministru kabineta 2016.gada 25.oktobra noteikumos Nr.692 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt privātā sektora investīcijas P&A" 1.2.1.2. pasākuma "Atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai" īstenošanas noteikumi". Grozījumus izstrādājot, ņemta vērā VPR realizētā Interreg Europe projekta RATIO (turpmāk tekstā RATIO) ietvaros identificētā labā prakse Īrijas reģionā, jo projekta galvenie secinājumi un rekomendācijas tika iesniegtas Ekonomikas ministrijai izvērtēšanai. Tā rezultātā izmaiņas LIAA ieviesa 2018. gada oktobrī, ņemot vērā VPR projektā RATIO sniegtos priekšlikumus par pirmā "bezmaksas" vaučera ieviešanu MVU, kā arī kopējā atbalsta intensitātes palielināšanas nepieciešamību. Tādēļ identificētie uzlabojumi SUPER projektā vairs nav saistoši, jo mērķis jau izpildīts.

Tomēr piecus mēnešus pēc atbalsta intensitātes paaugstināšanas un līgumu vienkāršošanas, ieviešot RATIO secinājumus, (situācija 2019. februārī) no Vidzemes pieteicies tikai viens komersants un identificēts vēl viens pretendents, kuram VPR pārstāvji rosinājuši izvērtēt inovāciju vaučera izmantošanu uzņēmuma attīstībai.

Iepriekšējā plānošanas periodā, piedāvājot MVU līdzīgu grantu shēmu, Lietuvā trīs gadu laikā (2012.-2014. gadā)⁹ Lietuvas uzņēmumi iesniedza 1407 pieteikumus un ieviesa 776 projektus. Nesalīdzināmi mazākais pieteikumu skaits Latvijā divu gadu laikā (tikai nedaudz vairāk kā 20), un atsauksmes no uzņēmējiem liecina, ka inovāciju vaučera instrumenta izmantošanu kavējošie apstākļi varētu būt drīzāk saistīti ar informācijas izplatību un ieviesēj institūcijas kā sadarbības partnera vērtējumu no uzņēmēju puses.

⁹ <https://mita.lrv.lt/en/national-r-d-programmes/innovation-vouchers>

Apkopojot augstāk minēto informāciju, eksperti secinājuši, ka svarīgākie rīcības virzieni būs instrumenta popularizēšana uzņēmēju vidū un komersantu iesaistes monitorings. Tāpat projekta grupa secināja, ka nereti komersanti neizmanto inovāciju vaučerus neprecīzas, novecojušas informācijas dēļ (par to, kādi atbalsta instrumenti pieejami, nespēj izsekot izmaiņām), tādēļ būtiska ir nākamā rīcības bloka aktivitāšu veiksmīga norise, lai sasniegtu lielāku uzņēmēju iesaisti viņus interesējošos pasākumos. Tikai efektīvi sadalot pienākumus, iespējams piemērotā veidā mērķtiecīgāk uzrunāt Latvijas uzņēmējus.

Projekta partneru tikšanās reizē 2019. martā Utrehtā uz līdzīgu pieredzi norādīja arī Vācijas Ekonomikas ministrijas pārstāvji. Piesaistot sabiedrisko attiecību uzņēmumu un veicot mērķtiecīgu komersantu uzrunāšanu/kampaņu Vācijas tirdzniecības kameru rīkotajos pasākumos, ministrija panākusi, ka uz izsludināto konkursu eko-inovāciju grantu saņemšanai pieteikušies vairāki desmiti komersantu. Aktivitāte ieviesta 2018. gada beigās. Dzirdot Latvijas puses līdzšinējos secinājumus, arī citi partneri norādījuši, ka instrumenta popularizēšanai jāpiešķir daudz nozīmīgāka loma.

Lietuva pēdējo gadu laikā ieviesusi vairākus mehānismus eko-inovāciju veicināšanai un iekļāvusi atbalstu gan tehnoloģiskām, gan ne-tehnoloģiskām inovācijām, piemēram, darbinieku apmācībai un konsultantu piesaistei. Kā norādīja Lietuvas kolēģi, ir svarīgi izmantot piemērotus vērtēšanas kritērijus – šī labā prakse un rekomendācija tiks izmantota arī Vidzemes rīcību plānā.

Eko-inovāciju atbalsta projektu konkursos, vērtējot tikai procesus, kas notiek vienā uzņēmumā, var atbalstīt arī projektus, kuri kopējā dzīves ciklā nav videi draudzīgi. Ņemot vērā jaunākās atziņas par eko-inovācijām, institūcijām projektu vērtēšanā jāapzina pilns produkta dzīves cikls – saskaņā ar aprites ekonomikas pieeju. Tikai tad atbalstu saņem videi visdraudzīgākie projekti. Šo Lietuvas labo pieredzi pārņemot instrumentos, kuri nav tikai eko-inovācijām paredzēti, eksperti piedāvā inovāciju vaučeru vērtējumā iekļaut arī produkta pilnu dzīves cikla izvērtējumu un piešķirt papildus vērtējumu projektiem, kuri ir eko-inovatīvi. Tas liks komersantiem pievērst ekoinovācijām lielāku vērību. Šobrīd līdzīga prakse ar papildus vērtējumu tiek piemērota arī biznesa inkubatoru atbalsta programmā.

✓ **Kompetences centri (SAM 1.2.1.1.)**

Viena no galvenajām projekta ietvaros identificētajām problēmām bija kompetences centra piedāvājuma zemais izmantošanas īpatsvars. Intervijās ar komersantiem tika secināts, ka tas netiek izmantots, jo, kā norādīja intervējamie, tie saskārušies ar finansējuma nepietiekamību programmā.¹⁰ Vēl virkne komersantu norādīja, ka par šādu programmu nav informēti.

2018. gada rudenī izsludināta jauna kompetences centru finansējuma pieteikumu kārtā 37 miljoni eiro apmērā (4. kārtā). Šobrīd galvenais izaicinājums būs novērsts. Tomēr, izvērtējot Kompetences centru programmas sniegumu pa reģioniem 2019. gada janvārī, izrādījās, ka iepriekšējo kārtu realizēto 191 projekta vidū ir tikai viens projekts no Vidzemes, turklāt projekta ieviesējs – uzņēmums pieder Rīgā dzīvojošu un strādājošu akcionāru kopumam. Šī statistika ir iemesls diskusiju uzsākšanai ar pārstāvjiem no Ekonomikas ministrijas un Kompetences centru pārvaldēm, lai vienotos par to, kā palielināt reģionu komersantu iesaisti programmā. Līdz šim, kā liecina diskusijas projekta darba grupā, nav

¹⁰ SUPER projekta intervijas ar MVU laika posmā no 2018.g. februārim līdz martam, pieejamas VPR

tikusi vērtēta Kompetences centra programmas uzņēmumu reģistrācijas vieta Latvijas teritorijā, bet tikai analizēts, kādas nozares ir pārstāvētas. Šobrīd, pateicoties SUPER projekta aktivitātēm, šo aspektu būs ievērojuši ne tikai EM, bet arī VARAM un Izglītības un zinātnes ministrija (turpmāk IZM), jo šo informāciju VPR iekļāva arī projekta noslēguma informatīvajā pasākumā Valmierā, 2019.gada 28.februārī, kur iepriekš minēto ministriju pārstāvji bija klāt un secinājumus uzklāja.

Projekta darba grupa secināja, ka nepieciešams daudz lielāks uzsvars uz politikas instrumenta Kompetences centri popularizēšanu reģionā, lai sasniegtu plānoto komersantu skaitu, kuri piesakās atbalsta saņemšanai.

A2.2. Aktivitātes rīcības izpildei

- Papildināt "Kārtība, kādā veic atbalsta saņēmēju atlasī, piešķir atbalstu darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa „Palielināt privātā sektora investīcijas P&A” 1.2.1.2.pasākuma „Atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai” inovāciju vaučeru atbalsta nodrošināšanas darbības ietvaros un veic piešķirtā atbalsta uzskaiti” ar kritēriju, ka atbalsta sniegšanā priekšroka komersantiem, kuru projektiem ir pozitīva ietekme uz vidi, veicot pilna dzīves cikla izvērtējumu;
- Iesaistīt VPR struktūrvienības un citus atbalsta sniedzējus uzņēmēju informēšanā un uzlabot instrumenta izmantošanu, informējot par atbalsta sniedzēju rīkotajiem pasākumiem reģionā (epasti, mājas lapa, sociālie tīkli) un sniedzot konsultāciju pakalpojumus komersantiem Vidzemes Uzņēmējdarbības centrā (turpmāk VUC);
- VPR veikt personalizētu potenciālo inovatoru - uzņēmēju uzrunāšanu, lai rosinātu viņus atkārtoti izvērtēt valsts institūciju piedāvājumu, ja tas ļauj viņiem attīstīties straujāk;
- VPR organizēt informatīvas tikšanās un elektronisko saraksti ar LIAA struktūrvienībām un citiem uzņēmējdarbības atbalsta sniedzējiem par nepieciešamajām aktivitātēm vai potenciālajiem klientiem. Sadarboties kopīgu informatīvu aktivitāšu organizēšanā komersantiem reģionā, kas sasniegtu vismaz 150 potenciālos pieteicējus Vidzemē;
- Izvērtēt inovāciju vaučera instrumenta uzlabojumus, kas veikti 2018.gada vidū. Pastāvīgi, t.sk. ar VUC aktivitātēm, monitorēt uzņēmēju rīcības, lai saņemtu atgriezenisko saiti par grozījumu piemērotību uzņēmēju vajadzībām;
- VPR sagatavot inovāciju vaučeru programmas izvērtējumu 2019.gada 3. ceturksnī. Ja nepieciešams, sagatavot priekšlikumus instrumenta pilnveidošanai sadarbībā ar MVU reģionā (sadarbībā ar klasteriem, kas aktīvi darbojas reģionā);
- VPR turpināt uzraudzīt situāciju reizi pusgadā par reģiona komersantu pieteikumu skaitu kompetences centru programmā par 2019. gadu. Turpināt meklēt iemeslus, kādēļ komersantu iesaiste projektā ir tik neliela.

A2.3. Iesaistītās puses

VPR - iniciē tikšanās un sniedz informatīvo atbalstu reģiona komersantiem; pieprasa un analizē datus par komersantu iesaisti programmās no atbildīgajām institūcijām; EM, LIAA, Altum savas kompetences ietvaros organizē pasākumus un apkopo informāciju par programmu aktivitātēm t.sk. reģionu griezumā.

A2.4. Laika grafiks

2019. gada marts – 2020. gada marts

2019. gada 1. cet, 2020. gada 1. cet - veikt informācijas salīdzināšanu par programmu apguvi.

A2.5. Potenciālās izmaksas

ekspertu atlīdzība, pasākumu organizēšanas izmaksas

A2.6. Finanšu avoti

VPR budžets, SAM 1.2.1.2. aktivitātes līdzekļi

A3. RĪCĪBA. CITU POLITIKAS INSTRUMENTU PILNVEIDE ATBALSTA SISTĒMAS UZLABOŠANAI

A3.1. Iegūtā pieredze projektā un rīcības pamatojums

IKT sektora attīstība

Šis rīcības virziens balstīts uz MVU interviju analīzi, pirmo iesaistīto pušu sanāksmi un turpmāk padziļināto izpēti par IKT sektora vajadzībām reģionā. Visu Vidzemes reģiona uzņēmumu identificēto eko-inovāciju risinājumu pamatā bija IKT risinājumi. Arī izrunājot iesaistīto pušu sanāksmē labās prakses no citiem reģioniem, IKT nereti tika nosaukta kā svarīgākā eko-inovāciju uzņēmumu kompetence. Tādēļ iesaistīto pušu sanāksmē tika pieņemts lēmums padziļināti vērst uzmanību uz to, kā IKT sektors un tehnoloģijas var tikt izmantotas eko-inovāciju attīstīšanai Vidzemē, bet jo īpaši izmantojot atbalsta instrumentus 1.2.1. inovācijām uzņēmumos. Sagaidāms, ka attīstot uz IKT pamata eko-inovācijas, pieaugs arī eko-inovāciju uzņēmumu skaits MVU vidū. IKT sektors identificēts kā viena no viedās specializācijas prioritātēm Vidzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030.

OECD norāda, ka reģionu produktivitāti nākotnē stiprinās spēcīgu eksportējošu pakalpojumu nozares¹¹. Balstoties uz Eiropas Komisijas atbalstīto Korkas deklarāciju¹², kurā teikts, ka lauku attīstība un ekonomika aizvien vairāk balstīsies uz digitalizāciju, kā arī SUPER projekta ieviešanās laikā veiktajām intervijām, eksperti padziļināti vērtēja IKT sektora un digitalizācijas lomu eko-inovācijās.

Intervētie Vidzemes reģiona uzņēmumi atzina par aktuālām un videi draudzīgām tieši digitālajās tehnoloģijās balstītās inovācijas. Pirmkārt, tās līdz ar vides ieguvumiem parasti nodrošina arī produkta vai pakalpojuma pašizmaksas samazinājumu. Otrkārt, to ieviešana uzņēmumā parasti ir ekonomiski pamatota. Projekta eksperti padziļināti izvērtēja IKT sektora vajadzības un iespējas Vidzemes eko-inovāciju attīstībai. Intervijās un aptaujā IKT sektora pārstāvji norādīja, ka neizmanto atbalsta instrumentus jaunu videi draudzīgu produktu attīstībai, galvenokārt tādēļ, ka projektus realizē pakāpeniski un bez atbalsta. Citi projektus attīsta pēc konkrētu klientu pasūtījuma. Kā uzsver reģiona uzņēmumu pārstāvji daudz nozīmīgāki to sekmīgai darbībai ir virkne citu publiskā sektora atbalsta veidu. Īpaši tika uzsvērts publiskais inovatīvais iepirkums, kurš iekļauts šī rīcības plāna rekomendāciju sadaļā.

Projekta ekspertiem reģionā neizdevās identificēt IKT nozares komersantus, kuri par piemērotu sava uzņēmuma attīstībai instrumentu uzskatītu Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 1.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt privātā sektora investīcijas P&A" atbalsta pasākumus. IKT kompetences centrā ir pārstāvēti komersanti no Rīgas un Pierīgas.

Aptaujātie uzņēmēji norādījuši, ka aktivitātes, ko tie sagaidītu no publiskā sektora puses, būtu saistītas ar kopstrādes un nozīmīgu kopēju pasākumu atbalstu, ar to saprotot ne tikai infrastruktūras nodrošināšanu, bet arī labu lektoru piesaisti, tīklošanās pasākumu

¹¹ <http://www.oecd.org/cfe/regional-policy/Edinburgh-Policy-Statement-On-Enhancing-Rural-Innovation.pdf>

¹² https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/events/2016/rural-development/cork-declaration-2-0_en.pdf

organizēšanu un atbalstu kontaktu izveidē – tas viss nosaukts par būtiskiem aspektiem, lai industrija nostiprinātu savu atpazīstamību tuvējos reģionos un arī Eiropā. Intervējot IKT uzņēmumu pārstāvjus, rosināts, ka tādas konferences kā ShareIT, kas spēj piesaistīt apmeklētājus no nozares ārpus reģiona, jāorganizē vismaz reizi gadā.

Tāpat uzņēmēji sagaida aktīvu atbalstu no pašvaldību puses jauno speciālistu piesaistei-piemēram, pārceļšanās gadījumā, sniegt atbalstu ģimenei un speciālista bērniem palīdzēt atrast jaunu mācību iestādi. Tāpat būtiski nodrošināt stipendijas izcilniekiem mācībās u.tml. Šāda veida atbalsts no pašvaldības puses ļautu piesaistīt jaunus studentus, darbiniekus un talantus, kuri pēc tam attīsta uzņēmumu darbību ne tikai reģionā, bet arī ārpus tā.

Informāciju par vajadzībām, kuras intervijās un aptaujās identificējuši IKT nozares pārstāvji, VPR nodos tālāk pašvaldībām, citiem publiskā sektora atbildīgajiem par IKT sektoru, kā arī izvērtēs sev pieejamos resursus, lai iesaistītos tādu starptautiskas nozīmes pasākumu organizēšanā reģionā, kas veicinātu digitalizāciju un IKT nozares attīstību Vidzemē.

✓ Instrumenti jaunu eko-inovatīvu produktu attīstībai

Diskutējot ar citu reģionu pārstāvjiem kopīgās sanāsmēs Īrijā un Lietuvā, VPR pārstāvji secinājuši, ka šajās valstīs pastāvošie atbalsta instrumenti, kas veltīti īpaši eko-inovācijām, uzskatāma par labo praksi, ko būtu vērtīgi pārņemt arī uz Latviju.

Partneru sanāsmē Īrijā Lietuvas pārstāvji iepazīstināja ar izveidotiem pieciem dažādiem instrumentiem eko-inovāciju atbalstam. Vairums projekta partneru atzina, ka neveidojot atsevišķus instrumentus, eko-inovāciju projektus atbalsta arī citās inovāciju atbalsta programmās, tomēr nozīmīgas politikas veidotāju uzmanības pievēršana eko-inovācijām rosina komersantus izvērtēt ne tikai projektu komerciālo vērtību, bet arī ietekmi uz vidi. Tāpat, ieviešot specifiski mērķētus atbalsta instrumentus, tiek pieteikti vairāk projektu tieši eko-inovāciju jomā, jo atbalsta pieejamība rosina komersantus mērķtiecīgi domāt tieši par šāda veida, tas ir, “zaļiem” projektiem.

Ne visas valstis, vērtējot atbalsta programmas dalībniekus, šobrīd ņem vērā iecerētā projekta pilnu dzīves cikla analīzi. Lietuvas pārstāvji norādīja, ka to plānots iestrādāt turpmākajos atbalsta mehānismos, jo šobrīd vērtēšanas kritēriji pieļauj atbalsta piešķiršanu arī tādiem projektiem, kas ir videi draudzīgi, taču tikai īsā dzīves cikla posmā, piemēram, komersanta uzņēmumā, taču kopumā to realizācija nesniedz vēlamos ieguvumus sabiedrībai un nemazina vides piesārņojumu, jo riski ir pārnesti no viena dzīves cikla posmu uz citu.

Eksperti secināja, ka arī Latvijā būtu jārosina uzņēmumus pievērst uzmanību ne tikai energoefektivitātei, kurai šobrīd ir vairākas atsevišķas atbalsta aktivitātes, bet arī citu inovatīvu vides risinājumu izstrādei. Šim mērķim nacionāli jāveido jauni atbalsta instrumenti, taču tos nebūs iespējams iekļaut aktuālā Nacionālā attīstības plāna redakcijā un Darbības programmas versijā, jo vairums programmu pieejamo līdzekļu jau ir piešķirti komersantiem esošo konkursu kārtībā un jaunu programmu izstrāde šajā laika grafikā praktiski nav iespējama. Šobrīd tiek izstrādātas jaunas programmas un šie priekšlikumi un labā prakse ņemama vērā, veidojot Nacionālo attīstības plānu nākamajam periodam.

A3.2. Aktivitātes rīcības izpildei

- VPR sagatavot priekšlikumus par eko-inovāciju veicināšanu, izmantojot vides aizsardzībai un SEG emisiju samazināšanai paredzētos līdzekļus (vismaz 1 vēstule), rosinot atsevišķu atbalsta instrumentu izveidi eko-inovāciju sekmēšanai. Instrumentu noteikti koncentrēt uz pilna dzīves cikla analīzi, lai novērstu kaitējuma pārņemšanu no viena dzīves cikla posma vai vides jomas uz citu. VPR iesniegs šo priekšlikumu VARAM;
- VPR iespēju robežās atbalstīt pasākumus ar starptautisku nozīmi reģionā;
- VPR informēt publiskā sektora partnerus par IKT sektora vajadzībām, tiekoties un strādājot ar pašvaldības un valsts institūcijām;
- Prezentēt IKT balstītu eko-inovāciju labās prakses piemērus industrijai un politikas veidotājiem, lai veicinātu izpratni par šādas uzņēmējdarbības nozīmību (2 prezentācijas tematiskajos pasākumos);
- VPR sagatavot priekšlikumus, balstoties uz uzņēmēju vajadzībām reģionā, un tos iesniegt VARAM dokumenta “Digitālās stratēģijas uzņēmējiem” izstrādes uzlabojumiem.

👥 A.3.3. Iesaistītās puses

VPR - atbildīgs par priekšlikumu iesniegšanu, VARAM, EM, PKC – izvērtēs iesniegtos priekšlikumus, VPR iesaistīties projekta sanāsmēs, sniegt pašvaldībām informāciju par secinājumiem, lai tās pilnveidotu savas attīstības stratēģijas

📅 A 3.4. Laika grafiks

2019. gada marts - 2020. gada marts

💰 A 3.5. Potenciālās izmaksas

ekspertu atlīdzība

💵 A 3.6. Finanšu avoti

VPR budžets, projektu līdzekļi, Siltumnīcgāzu emisiju (turpmāk SEG) līdzekļi

B. BLOKS

KOORDINĀCIJAS TURPMĀKĀ UZLABOŠANA AR TRIPLE HELIX IESAISTĪTĀJĀM PUSĒM

B1. RĪCĪBA: INOVĀCIJU T.SK. EKO-INOVĀCIJU ATBALSTA SISTĒMAS PILNVEIDE UN PIEDĀVĀJUMA IZSTRĀDE TĀLĀKAI INFORMĀCIJAS APMAIŅAI PAR IDENTIFICĒTĀJĀM UZŅĒMUMU VAJADZĪBĀM UN ATBALSTA SNIEDZĒJU JAUNUMIEM

B1.1. Iegūtā pieredze projektā un pamatojums

Viens no būtiskiem soļiem projekta ietvaros bija ekspertu veiktā atbalsta institūciju kartēšana un funkciju nodrošinājuma izvērtējums. Tā rezultātā projekta eksperti identificēja vairākas nepilnības, kuru dēļ, iespējams, eko-inovāciju atbalsta sistēmas sniegums reģionos ārpus Rīgas nesniedz gaidītos rezultātus.

Pirmkārt, Latvijas inovāciju sistēma tiek finansēta no ES fondu projektu līdzekļiem, taču sistēmas elementi tiek teju pilnībā demontēti pēc katra plānošanas perioda vai atbalsta projektam noslēdzoties. Piemēram, Zaļo tehnoloģiju inkubatorā, kas bijis efektīvs atbalsta instruments eko-inovācijām Latvijā, uzkrātā pieredze teorētiski vēl arvien ir tā veidojošo augstskolu rīcībā, tomēr vissvarīgākais resurss – personāls, kurš veidoja attiecības un vadīja procesus, organizācijā strādā vairs tikai daļēji, turklāt pie atšķirīgām aktivitātēm, jo izveidotās struktūras uzturēšanai papildu finanšu līdzekļi nav rasti. Līdz ar to investētie līdzekļi ekosistēmā netiek izmantoti pilnībā efektīvi, jo daudz laika un enerģijas tiek tērēts struktūru izveidei, jaunu darbības noteikumu ieviešanai, līgumu slēgšanai, u.tml., kas nesniedz atbalstu komersantu attīstībai. Tāpat biznesa inkubatoru programmas pārveide ilga vairāk kā gadu līdz komersantiem atkal bija pieejami inkubācijas pakalpojumi to jaunajā veidolā.

Ilgtermiņa nodrošināšana ļautu turpmākos atbalsta instrumentus izmantot efektīvāk un uzņēmējiem prognozējamākā veidā. Visnozīmīgākā ir sistēmas ne-ilgtspējas problēma, kuru projekta ietvaros visticamāk VPR neatrisinās, bet vēlās pievērst īpašu uzmanību.

Tomēr sistēmiski izvērtējot funkcijas, eksperti no tām identificēja vairākas, kuru sniegums reģionā ir nepilnīgs vai atsevišķās teritorijās nav pieejams vispār. No vāji pārstāvētām Vidzemes reģionā ir:

- tīklošanās un partnerību atbalsts;
- tehnoloģiskā/tehniskā konsultēšana;
- nākotnes scenāriju prognozēšana, ceļa karšu veidošana, tehnoloģiju attīstības prognožu komunicēšana uzņēmējiem reģionā;
- atgriezeniskās saites veidošana ar komersantiem par to tālākās attīstības virzieniem un nepieciešamo atbalstu;
- tehnoloģiju komercializācija.

Būtiski, ka nav organizācijas, kas atbildētu par pakalpojumu vai pasākumu koordināciju reģiona ietvaros, kas uzkrātu zināšanas par vajadzībām reģionā un tās attiecīgi nodotu nacionālā līmeņa plānošanai. Projekta gaitā esam identificējuši, ka nav skaidri definēti atbalsta sniedzēju uzdevumi un lomas Latvijā. Ir spēcīga nacionālā atbalsta sistēma, bet tās spēja sadarboties ar vairākiem desmitiem tūkstošiem Latvijas komersantu, ir ierobežota.

Par inovāciju atbalstu atbildīgās ministrijas (IZM un EM) šobrīd izveidojušas amatu pozīcijas viedās specializācijas koordinēšanai, taču to spēja uzturēt kvalitatīvu dialogu ar uzņēmējiem reģionos ir ierobežota gan dēļ attāluma, gan pieejamo resursu kontekstā, ko iesaistītās puses var veltīt. Viens no veidiem, kā sašaurināt uzrunājamo skaitu, būtu saziņa ar klasteriem kā komersantu interešu pārstāvjiem. Vācijā visi komersanti ir tirdzniecības un rūpniecības kameru biedri. Latvijā komersantu iesaiste klasteros ir visai neliela (par to liecina arī Clusters3 projektā Ekonomikas ministrijas izdarītie secinājumi)¹³, un līdz ar to grūti nodrošināt efektīvu sadarbību ar uzņēmējiem. Tikmēr Vidzemes reģionā ir 26 pašvaldības, kurā katra vietējā izpildvara tieši sadarbojas ar komersantiem tiem aktuālajos infrastruktūras jautājumos, plānojot un attīstot teritoriju. Vidzemes plānošanas reģions atbildīgs par transporta un vairāku teritorijas attīstības plānošanas projektu attīstību. Šāda sadarbība kopā ar skaidru sistēmu un informācijas nodošanas struktūru valsts-reģionu-pašvaldību līmenī ļautu nodrošināt piemērotāku atbalstu komersantiem.

Šobrīd sadarbība starp dažādajiem atbalsta sniedzējiem (valsts un pašvaldību organizācijām) tiek veidota uzņēmējdarbības iesācēju atbalsta pakalpojumiem biznesa inkubatoros un investīciju piesaistei, taču inovāciju jomā sadarbība ar iepriekš izveidotajiem mazajiem un vidējiem komersantiem reti ir proaktīva gan no augstskolu, gan nacionālo atbalsta institūciju puses. Reģionā viens no aktīvākajiem atbalsta sniedzējiem ir Altum, par ko liecina arī lielais atbalsta pieteikumu skaits no reģiona komersantiem. Taču Altum funkcijās nav eko-sistēmu veidošana, kas ir nepieciešama, lai veiksmīgi rastos inovācijas reģionā (uzticēšanās, sadarbība, kopīgas aktivitātes starp pētniekiem u.tml.). Tādēļ, balstoties uz projekta sagatavoto pašnovērtējumu, eksperti secinājuši, ka lielāka atbildība un iespējas jādeleģē Vidzemes plānošanas reģionam, kas apvieno visas pašvaldības.

Komersantu intervijās bija novērojama būtiska vajadzību atšķirība. Uzņēmējam, kuram nepieciešamas iemaņas uzņēmējdarbības uzsākšanā un kura mērķis ir pakalpojumu vai preču piedāvāšana vietējā tirgū, ir atšķirīga vajadzības nekā uzņēmējam, kurš komercializē zinātniska pētījuma rezultātus un kura plānotais klients ir citu valstu komersanti, un kura produkta nonākšana tirgū iespējama tikai pēc sertifikācijas pabeigšanas (2-3 gadu periodā) un tā galējā attīstība iespējama tikai sadarbojoties ar produkta pircēju/lietotāju uzņēmumu. Tāpat uzņēmēja ambīcijas nosaka atbalsta nepieciešamības (vai piedāvās produkciju netālā apkārtnē, meklēs eksporta tirgus, konkurēs esošu produktu starpā ar zemāku cenu vai zīmolu u.tml.). Šādiem dažāda profila uzņēmējiem citu valstu atbalsta sistēmas piedāvā atšķirīgus atbalsta pakalpojumu sniedzējus.

Īrijas pieredze liecina¹⁴, ka nacionālās atbalsta sistēmas darbībai jābūt salīdzinoši ilgstoši nemainīgai un stabilai. Atbalsta instrumenti, kas nepieciešami katrā lielākā pašvaldībā uzņēmējdarbības veicināšanai, ir atšķirīgi no tiem, kas nepieciešami inovatīviem un strauji augošiem komersantiem, tāpēc atbalsta centriem pašvaldībās jābūt skaidrai ceļa kartei, kādiem komersantiem un kādu atbalstu var sniegt lokālie centri.

¹³ https://www.interregeurope.eu/fileadmin/user_upload/tx_tevprojects/library/file_1530858025.pdf

¹⁴ Pieredzes apmaiņas braucienā diskusijas un prezentācijas Īrijā, 2018. gada jūnijā. un <https://www.localenterprise.ie/>

Īrijas Tipperari reģionu (*Tipperary county*) var pielīdzināt Vidzemei, jo izaicinājumi ir līdzīgi – arī šim reģionam ir tuvumā esošs galvaspilsētas reģions, tāpēc reģiona pieredze bija īpaši saistoša.

Īrijā ir ieviesta divu līmeņu atbalsta sistēma, kur katrā reģionā ir viens uzņēmējdarbības atbalsta centrs *Local Enterprise Office*, kas vienkāršo uzņēmējiem izpratni par to, kurp vērsties par jebkuriem atbalsta instrumentiem. Turpretim uz attīstību vērstiem inovatīviem uzņēmumiem atbalstu sniedz *Enterprise Ireland*, kuram katrā reģionā ir 1-3 centri. Līdzīgi atbalsts veidots Dānijā – katrā reģionā ir divi atbalsta centri, kuros koncentrējas visi atbalsta sniedzēji. Abās valstīs ir pēc izmēra un iedzīvotāju daudzuma un apdzīvotības blīvuma līdzvērtīgi reģioni, tādēļ īpaši ņemta vērā šī pieredze.

Skaidrāka pakalpojumu sniegšanas sistēma un informācijas aprīte (to vērtējot no uzņēmuma skatu punkta) ļaus efektīvāk sadarboties atbalsta sniedzējiem ar uzņēmumiem, atbilstoši to vajadzībām. Īpaši būtiski tas ir, jo 2018. gada nogalē ievēlētā Saeima apstiprinājusi jaunu valdību, kura apņēmusies veikt administratīvi teritoriālo reformu, kas var grozīt atbildības starp institūcijām, kā arī tiek izstrādāts nākamais plānošanas perioda dokuments – Nacionālās attīstības plāns, kuram būtu jābalstās uz šāda veida analīzi un priekšlikumiem.

Prezentācija Dānijā par Dānijas atbalsta sistēmas izvērtējumu un nākotnes modeļiem nodrošināja virkni informācijas par atbalsta sistēmas darbību, ko VPR ņēma vērā veicot kartējumu. Dānijā izmantotais modelis, kad katrs reģions veido savas atbalsta programmas, desmit gadu laikā noveda pie situācijas, ka atbalsta instrumenti reģionos dublējās, kā arī relatīvi daudz publisko līdzekļu tika izlietoti tieši sistēmas uzturēšanai. Dānija izvērtējuma rezultātā izlēma atbalsta instrumentus veidot nacionālā līmenī, bet atstāt lokāli pieejamus iesācēju atbalsta instrumentus un katrā reģionā fiziski izvietot nacionālo atbalsta instrumentu konsultāciju vienības/uzņēmējdarbības atbalsta centrus. Visi reģionālā līmeņa darbinieki, kas strādāja ar komersantiem, turpināja darbu jaunajās juridiskajās struktūrās, lai nodrošinātu zināšanu un kontaktu saglabāšanu.

Ņemot vērā veikto izpēti Latvijā un partneru reģionos, secināts, ka Latvijas mērogam atbilstoši ir veidot inovāciju atbalsta mehānismus nacionālajā līmenī, taču to pieejamība jānodrošina visos reģionos ar struktūrvienībām, kas veido un uztur kontaktus ar komersantiem. Līdzīgi tas notiek arī partneru valstīs Lietuvā un Īrijā, kurās inovāciju atbalsta programmas ir nacionāli veidotas, bet reģionos ir izvietotas biznesa atbalsta vienības, līdzīgas šobrīd veidotajiem Altum klientu apkalpošanas centriem un LIAA biznesa inkubatoriem (ekvivalents Īrijā ir *Local Enterprise Office* un *Enterprise Ireland*). Latvijā paralēli darbojas arī LAD atbalsta struktūras un Latvijas lauku konsultāciju centrs (turpmāk LLKC), kā arī uzņēmējdarbības atbalsta speciālisti pašvaldībās. Tādēļ nepieciešama cieša sadarbība starp nacionālajām, vietējām un reģionālajām struktūrām, lai atbalsta instrumentu pilnveide noritētu atbilstoši reģiona komersantu attīstības vajadzībām.

Arī projektā RATIO, kas vērtēja MVU inovāciju sistēmu reģionā, viens no secinājumiem ir, ka trūkst vienotas informācijas sistēmas, lai varētu iegūt pilnīgu informāciju, jo īpaši par inovācijām svarīgākiem atbalsta instrumentiem, tajā skaitā tehnoloģisko kompetenci. Ir zināms, ka šobrīd LIAA strādā pie datu bāzu izveides, kas aptvertu vismaz Latvijas publiskā sektora zināšanas, taču dažādu apsvērumu dēļ nereti MVU dod priekšroku privātām vai ārzemju pētniecības institūcijām.

Balstoties uz projektā veikto izpēti, eksperti piedāvā reģionā inovāciju atbalsta institūcijas apvienot vienotā organizācijā/struktūrvienībās reģiona pārraudzībā, lai panāktu, ka komersanti, līdzīgi kā citās valstīs, var saņemt visus atbalsta instrumentus vienotā organizācijā reģionā, kā arī stiprināt pašvaldību un reģiona lomu uzņēmējdarbības ekosistēmas veidošanā. Piedāvāt reģiona institūcijām uzņemties atbildību par uzņēmēju kopienas veidošanu reģionā, kā arī visu atbalsta sniedzēju pakalpojumu koordinēšanu.

B1.2. Aktivitātes rīcības izpildei

- Projekta ietvaros sagatavoto inovāciju atbalsta sistēmas kartējuma projektu (sniedzamās atbalsta funkcijas dažādos administratīvajos līmeņos) virzīt turpmāk jaunās administratīvi teritoriālās reformas projekta pilnveidei;
- Kartējuma piedāvājuma iesniegšana par plānošanu atbildīgajām institūcijām – PKC, VARAM, EM, IZM. Iesniegt sagatavotos priekšlikumus un secinājumus izmantošanai NAP nākamo periodu dokumentu izstrādē;
- VPR piedalīties vismaz divās sarunās, lai diskutētu par priekšlikumu būtību. Sagatavoto priekšlikumu apspriešana ar projektā iesaistītajiem partneriem un citām institūcijām, kuras sniedz atbalstu MVU.
- VPR iesaistīties VARAM realizētajā projektā LARS (Learning among regions on smart specialisation; <https://www.lars-project.eu/>), kurā realizē quadruple helix pieeju. Izvērtēt projekta labās prakses to ieviešanai reģionā. VPR iesaistīties LARS projekta secinājumu izziņāšanā un labo praksi apzināšanā – dalība vismaz 2 sanāksmēs, kuras organizē VARAM.

B1.3. Iesaistītās puses

Institūcijas, kas atbildīgas par uzņēmējdarbības un inovāciju sistēmas atbalstu Latvijā, ministrijas, PKC

B1.4. Laika grafiks

2019. gada marts - 2021. gada marts

B1.5. Potenciālās izmaksas

ekspertu atlīdzība

B1.6. Finanšu avoti

VPR budžets, LARS projekta līdzekļi

B2. RĪCĪBA PROJEKTA IESNIEGŠANA APRITES EKONOMIKAS MODEĻU UN IESPĒJU ZINĀŠANU BĀZES NOSTIPRINĀŠANAI REĢIONĀ – PAŠVALDĪBAS, P&A INSTITŪCIJAS, MVU

B2.1. Iegūtā pieredze projektā un pamatojums

Veiksmīgu sadarbību starp pētniekiem, MVU un pašvaldību pārstāvjiem var izveidot, veicot mērķtiecīgas kopīgas darbības. Sekmīgās prakses citās valstīs demonstrē uzņēmējdarbību veicinošas institūcijas, kuras dibina *triple helix* partneri – augstskolas, reģiona pašvaldības un komersanti. Piemēram, partneris no Nīderlandes – Economic Development Board Utreht ir dibināts pēc *triple helix* modeļa. Atbalsta aktivitātes eko-inovatīviem uzņēmumiem nodibinājums finansē no ERAF līdzekļiem, kā arī pašu reģiona pārstāvju budžetiem.

Savukārt labā prakse, kas tika iepazīta Dānijā – *Biopro* – ir veidota uz trīs pušu (augstskolas, publiskā reģiona pārvalde un komersanti) līguma pamatu, un ar ERAF atbalstu investē jaunu augsta riska uzņēmumu ar globālu potenciālu izveidē.

Lai gan Vidzemē nākotnē varētu veidot līdzīga tipa atbalstu, šobrīd nedz augstskolām, nedz pašvaldībām nav pietiekami resursu šādu institūciju vai jaunu atbalsta instrumentu līdzfinansēšanai, tomēr šāds sadarbības modelis ir ļoti vēlams un atbalstāms.

Vidzemē darbojas nacionālā atbalsta sniedzēja valsts finanšu institūcijas ALTUM filiāle, kura pakāpeniski paplašina arī eko-inovācijām mērķētus atbalsta instrumentus (energoefektivitātei u.tml.), taču pagaidām aktivitātes nav paredzētas aprites ekonomikas veicināšanai. Tādēļ SUPER projekta ietvaros izstrādāts un izdiskutēts ar visām iesaistītajām *triple helix* pusēm aprites ekonomikas veicināšanas projekta konceptuālais modelis.

Šobrīd uzņēmēji norādījuši, ka aprites ekonomikas jomā vēlētos sadarboties, izveidojot speciālistu komandu, kas reģionā var palīdzēt apzināt un izvērtēt produktus un procesus no aprites ekonomikas viedokļa. Šādai komandai jāstrādā ciešā sadarbībā ar pētniekiem (jāiesaista pētnieki), kā arī iegūtās zināšanas jānodod tālāk jauno speciālistu apmācību procesu uzlabošanai. Konceptuāli partneri vienojušies par bioekonomikas jomas komersantu atbalstu kokapstrādes, pārtikas un tūrisma jomās.

Projekta ietvaros sagatavota un ar iesaistītajām pusēm saskaņota projekta koncepcija LIFE programmas pieteikumam, lai saņemtu finansiālu atbalstu aprites ekonomikas veicināšanai. Projekta mērķis – palīdzēt MVU izvērtēt to produktu un procesu piemērotību aprites ekonomikas principiem, apmācīt vadošos darbiniekus un attiecīgi sagatavot VPR uzņēmējus nākotnes izaicinājumiem, kuri var parādīties kā obligātas ES līmeņa prasības vai standarti partneru valstīs.

Šī projekta 1. perioda laikā Ostergotlandes reģiona administrācijas pārvalde iepazīstināja ar rīcības ideju viņu reģionā – aprites ekonomikas projekta ieviešanu. Zviedrijā ieejams nacionālais finansējums šāda tipa projektiem, tādēļ vadošais partneris varēja projektu ieviest uzreiz, projekta otrajā periodā. Latvijā līdzīga finansējuma avotu nav, bet ES LIFE programmai viena no prioritātēm ir aprites ekonomikas veicināšana un rīcības, kas atbalsta aprites ekonomikas attīstību. Ņemot vērā, ka līdzīgu aprites ekonomikas projektu, kas mērķēts uz reģiona MVU zināšanu bāzes stiprināšanu šobrīd jau ievieš projekta partneris no Zviedrijas (Ostergotlandes reģiona administrācijas pārvalde), tika secināts, ka šāda veida aktivitāte ir lietderīga un atbild uz uzņēmumu pausto interesi un vajadzībām. Šis projekts

uzsāks sadarbību starp iesaistītajiem pētniekiem un uzņēmumiem, kuriem šobrīd nav sadarbības pieredzes. Tādējādi šāda rīcība atbalstīs vienu no projekta mērķiem – uzlabos sadarbību *triple helix* ietvaros. Pozitīvas sadarbības rezultātē vairāk uzņēmumu iesniegs arī pieteikumus inovāciju projektu finansējumam 1.2.1. atbalsta virzienos jo viņi būs informēti par pētnieku sniegtajiem pakalpojumiem, kuri būs snieguši apmācības vai pakalpojumus projekta ietvaros.

B2.2. Aktivitātes rīcības izpildei

- VPR pilnveido projekta pieteikumu atbilstoši LIFE programmas uzsaukuma prasībām sadarbībā ar projekta potenciālajiem partneriem;
- Izvērtē alternatīvas programmas, kur vēl iesniegt projektu, ja tas netiek apstiprināts LIFE programmā;
- VPR un citi partneri sazinās ar potenciālajiem ārzemju partneriem (konsorciju);
- Projekts tiek iesniegts finansēšanai LIFE programmas uzsaukumā;
- Apstiprināšanas gadījumā VPR ievieš projektu reģionā sadarbībā ar *triple helix* iesaistītajām pusēm.

B2.3. Iesaistītās puses

VPR – atbildīgs par projekta pieteikuma galīgo izstrādi un partneru iesaisti, t.sk. piedalās reģionālās augstskolas (RTU Cēsu filiāle un ViA).

MVU un pašvaldību pārstāvji iesaistās projektā un līdzdarbojas projekta ieviešanā atbilstoši savām interesēm pēc projekta apstiprināšanas.

B2.4. Laika grafiks

2019. gada marts - 2021. gada marts

B2.5. Potenciālās izmaksas

Ekspertu atlīdzība projekta pieteikuma gala versijas sagatavošanai un iesniegšanai, VPR līdzfinansējums projekta realizācijai

B2.6. Finanšu avoti

VPR budžets, LIFE programma vai citas atbalsta programmas

B3. RĪCĪBA PAŠVALDĪBU UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTA SPECIĀLISTU APMĀCĪBU UN TIKŠANOS ORGANIZĒŠANA REĢIONĀ SADARBĪBĀ AR LPS UN VUC

B3.1. Iegūtā pieredze projektā un pamatojums

Analizējot sanāksmes (gan SUPER projekta vadības grupas, gan arī citu Interreg projektu sanāksmes), kurās piedalījās pašvaldības uzņēmējdarbības konsultanti, secināts, ka komersantiem pieejams ļoti atšķirīgs atbalsta apjoms, un tas zināmā mērā ir atkarīgs arī no speciālistu zināšanām.

Veicot atbalsta sistēmas izvērtējumu, darba grupa konstatēja, ka ir pašvaldības Vidzemē, kur vispār nav uzņēmējdarbības atbalsta speciālista, kas apgrūtina jebkādu koordinētu projektu ieviešanu visā Vidzemē. Citās, turpretim, pašvaldība ir ļoti aktīva un uzņēmējiem

tiek sniegts labs atbalsts, tiek koordinēti risināti uzņēmējiem interesējošie jautājumi, aicinot dažādu institūciju pārstāvjus sniegt informāciju un organizējot komersantiem pasākumus un konkursus inovāciju veicināšanai un atbalstam.

SUPER partneru tikšanās laikā Kopenhāgenā 2018. gada novembrī prezentētajā Dānijas modelī uzskatāmi bija redzams, ka arī tur visās pašvaldībās tiek nodrošināti līdzīgi atbalsta pasākumi. Vienotā portālā Dānijā paredzēts apvienot gan pašvaldību, gan valsts sniegto pakalpojumu klāstu, lai komersantiem būtu vienkāršāk orientēties pieejamajās programmās un sadarbības tīklos. Pašvaldības līdzīgi kā Latvijā ir autonomas un pašas izvēlās piemērotāko atbalsta modeli. Tādēļ darba grupa uzskatīja, ka informācijas apmaiņa starp pašvaldību speciālistiem uzlabotu sniegto pakalpojumu kvalitāti, ko saņem reģiona komersanti, paaugstinot arī eko-inovātīvo uzņēmumu pārstāvjiem pieejamo pakalpojumu kvalitāti. Šobrīd katrā pašvaldībā ir būtiski atšķirīgi pienākumi, realizētie projekti, kā arī atšķirīga ir spēja sniegt pakalpojumus komersantiem.

Projekta SUPER ietvaros izstrādātais kartējums identificē pakalpojumus, kas pašvaldībai komersantiem jāsniedz un kādus pakalpojumus iespējams saņemt citās organizācijās. Šādu informatīvo sanāksmju rezultātā iesaistītās puses paplašinās izpratni, kā sadarboties ar pārējiem atbalsta sniedzējiem, lai pašvaldībā strādājošie uzņēmēji varētu saņemt pieejamos pakalpojumus un uzzināt par to pieejamību arī uz vietas savā pašvaldībā.

Pašvaldību speciālistiem identificētie nepieciešamie pieredzes apmaiņas un apmācību virzieni būs saistīti ar uzņēmējdarbības atbalsta vajadzību apzināšanu, atbalsta institūciju pakalpojumu pārzināšanu, spēju izmantot iepirkumus un citu instrumentus uzņēmējdarbības veicināšanai pašvaldībā. Pēc pirmajiem pasākumiem būs iespējams identificēt arī pārējās aktuālās tēmas, kurām vērts pievērst detalizētu uzmanību.

B 3.2. Aktivitātes rīcības izpildei

Vietējo pašvaldību uzņēmējdarbības speciālistu konsultatīvās apmācības un labās prakses izplatīšana sadarbībā ar LPS struktūrvienībām. Organizēti vismaz 2 pasākumi gadā

B3.3. Iesaistītās puses

VPR, LPS, reģiona pašvaldības, atbalsta sniedzēju organizācijas

B3.4. Laika grafiks

2019. gada marts - 2021. gada marts – vismaz četras tikšanās vai semināri

B3.5. Potenciālās izmaksas

Telpas, kafijas pauzes, projektu vadības un koordinācijas izmaksas

B3.6. Finanšu avoti

VPR budžets

C. BLOKS

VIŠPĀRĒJAS REKOMENDĀCIJAS. VEIKSMĪGU PIEMĒRU EKO-INOVĀCIJU IEVIEŠANĀ REĢIONĀ POPULARIZĒŠANA

C1. APRITES EKONOMIKAS DZIĻĀKAS IZPRATNES VEICINĀŠANA REĢIONA UZŅĒMĒJU VIDŪ

C1.1. Iegūtā pieredze projektā

Līdzīgi kā partnera valstī Spānijā (Mursia reģions), arī Latvijā iepriekšējos gados ieviestas energoefektivitātes atbalsta programmas uzņēmējiem (Altum finansējums, semināri informācijas izplatīšanai, publiskais sektors sniedzis atbalstu energoauditu veikšanai un jaunu tehnoloģiju ieviešanai). Šobrīd ir piemērots laiks spert nākamo soli, veicinot aprites ekonomikas domāšanu/ieviešanu. Tas sagatavotu MVU darbību nākotnes izaicinājumiem un plānotajām ES rīcībām, kuras jau ietvertas normatīvajā regulējumā vai apstiprinātajos Eiropas kopējos rīcības plānos vides aizsardzības un aprites ekonomikas jomā. Piemēram, 2018. gada oktobrī Eiropas parlamentā pieņemtais aizliegums no 2020.gada izmantot un tirgot konkrētus vienreiz lietojamus produktus, tādus kā salmiņus u.tml. Savlaicīgi gatavojoties, uzņēmējiem iespējams pielāgot savu darbību un izmantot šīs pārmaiņas kā attīstības iespējas. Tāpat nākamajā plānošanas periodā paredzēts ievērojams atbalsts aprites ekonomikas biznesa modeļu izstrādei un ieviešanai¹⁵. Lai uzņēmēji varētu atbalsta iespējas izmantot, projekti tiem jāgatavo savlaicīgi.

Spānijas partneri SUPER projekta laikā plāno izstrādāt aprites ekonomikas veicināšanas plānu, kamēr VPR paredzējis sagatavot kopīgu projekta pieteikumu, lai rastu finansējumu zināšanu izveidei reģionā par tehnoloģiskajiem auditiem, tajā skaitā stiprinot *triple helix* pieeju, iesaistot tajā ne tikai uzņēmumus, bet arī augstskolu un pašvaldību pārstāvjus. Mursia reģiona pārstāvji Spānijā esošo politikas instrumentu ietvaros jau šobrīd realizē apmācības par eko-inovācijām un plāno tās specificēt aprites ekonomikas domāšanas veicināšanai.

Tiek rekomendēts reģionā regulāri organizēt seminārus/konferences aprites ekonomikas izpratnes veicināšanai. To realizēšanā jāiesaista gan VPR, gan LPS, gan pētniecības institūcijas un atkritumu apsaimniekotāji. Rīcība B2 ir viens no soļiem šī mērķa sasniegšanai, tomēr nepieciešams lielāks skaits projektu un pasākumu, lai ietekmi reģionā palielinātu.

C2. INOVATĪVĀ IEPIRKUMA UN CITU METOŽU IZMANTOŠANA, KAS VEICINĀTU JAUNU EKO-INOVATĪVU PRODUKTU IZVEIDI PRIVĀTAJĀ SEKTORĀ

Lai gan Eiropas Komisijai ir uzsvērusi inovatīvā publiskā iepirkuma nozīmi, Latvijā faktiski nav piemēru, kur kāda valsts iestāde vai pašvaldība būtu sekmīgi izmantojusi šo iepirkuma veidu jaunu risinājumu izstrādei. Tomēr tā nozīmi uzsver gan eko-inovāciju nozares eksperti Latvijā, gan uz to norāda arī vairāki stratēģiskie plānošanas dokumenti, tajā skaitā Viedās specializācijas stratēģija, kurā publiskā sektora aktīva iesaiste inovatīvu produktu testēšanā ir

¹⁵ https://ec.europa.eu/growth/industry/sustainability/circular-economy_en

norādīta kā otra attīstības iespēja, lai veiksmīgi tirgū ieviestu Latvijas uzņēmumu produktus.

Vienlaikus pieredzes apmaiņas braucienā Īrijā bija redzams, ka pat tāda valsts, kas ir ievērojami turīgāka un ar divreiz vairāk iedzīvotājiem nekā Latvijā, nevar nodrošināt ekonomisku pamatojumu atsevišķu tehnoloģiju izmantošanai valsts teritorijā, tāpēc pirmo saimniecisko biogāzes tehnoloģijas projektu realizē Lielbritānijā, lai gan produkta izstrāde, visi mēroga testi un izpētes finansētas un atbalstītas Īrijā. Arī Latvijā ir būtiska starpvalstu sadarbība, jo pēc ekspertu viedokļa Baltijas valstīs nevarēs nodrošināt atkritumu plūsmu pārstrādi katrā atsevišķi.

Tuej rekomendēts EM ieviest projektu iBuy <https://www.interregeurope.eu/ibuy/>, kura viens no mērķiem ir veicināt inovatīvo iepirkumu Latvijā. Tiek rekomendēts VPR iesaistīties projekta iBuy rezultātu apspriešanā un ieviešanā, tajā skaitā piedāvājot projekta rezultātu izplatīšanu pašvaldību uzņēmējdarbības speciālistiem.

C3. REĢIONĀLĀS INOVĀCIJU UN PĒTNIECĪBAS KONSULTĀTĪVĀS PLATFORMAS IZVEIDE

Lai sekmīgi darbotos *triple helix* pieeja, nepieciešamas regulāras tikšanās starp visām sadarbības ieinteresētajām pusēm – pētniecības pakalpojumu sniedzējiem, politikas veidotājiem, uzņēmēju pārstāvjiem. Reģionā ir veikta reģionālās inovāciju infrastruktūras apzināšana INNO INFRA SHARE (Sharing Strategies for European Research and Innovation Infrastructures) projektā, un turpmāk paredzēts uzlabot šīs infrastruktūras un attiecīgo pakalpojumu pieejamību Vidzemes un citu reģionu MVU.

Mūsdienīga inovāciju eko-sistēma nav iedomājama bez ciešas sadarbības starp uzņēmējiem, zināšanu radītājiem un publisko sektoru. SUPER projekta ietvaros veiktās intervijas un arī citu Interreg projektu inovāciju sistēmu novērtējumi¹⁶ regulāri norāda uz iespējām uzlabot un pilnveidot sadarbības modeļus. Šī problēma ir aktuāla gandrīz katrā valstī, kuras pieredze pētīta.

Šajā formātā varētu risināt izaicinājumus, kuri ir saistīti ar infrastruktūras pieejamību uzņēmējiem, tajā skaitā identificējot labās prakses un daloties pieredzē, kā piedāvāt infrastruktūras izmantošanu MVU, aprēķināt atlīdzību par to, utt. Ņemot vērā, ka reģionā pieaug infrastruktūras apjoms, kas varētu veicināt jaunu zināšanu izmantošanu komersantu inovācijās, jāpilnveido arī sadarbības modeļi un sistēmas.

Tiek rekomendēts VPR realizēt INNO INFRA SHARE projektā izstrādāto konsultatīvo sanāksmju koordinēšanu un piedalīties regulārās sanāksmes, kas veicinās inovāciju sniedzēju pakalpojumu pieejamību MVU.

C4. NORMATĪVĀS BĀZES PIEMĒROŠANA BIOEKONOMIKAS EKSPORTA IESPĒJĀM

Viena no lielākajām iespējām MVU attīstībai šobrīd ir digitalizācija un tirdzniecība internetā, tomēr interviju laikā MVU norādīja, ka vienai no primāro resursu pārstrādes nozarēm ir būtiski ierobežojumi attīstībai, tajā skaitā eksporta attīstībai, kas tikai daļēji saistīti ar ES regulējumu. Bioekonomika ir šobrīd nozīmīgākā no Vidzemes reģiona nozarēm un tajā pēdējos gados realizēti visvairāk Horizon2020 projektu. Augļu/ogu tālākā pārstrāde t.sk. alkoholā un dzērienos ir viens no potenciālajiem produkcijas pievienotās vērtības palielināšanas veidiem.

¹⁶ Pieejami izvērtējuma ziņojumi par inovāciju eko-sistēmu, piemēram INNO INFRA SHARE, Ratio projektu ietvaros www.vidzeme.lv.

Viens no ierobežojošajiem faktoriem vietējo alu/vīnu ražotāju attīstībai ir aizliegums izmantot pašu mūsdienīgāko tirdzniecības veidu - internetu, lai piedāvātu savu produktu pircējiem ārpus LR robežām. Esošā LR likumdošana neparedz iespēju tirgot alkoholiskos dzērienus, izmantojot distances līgumus¹⁷, līdz ar to nepastāv iespējas legāli piedāvāt produkciju mūsdienīgā veidā. Turpretim, apkopojot partneru pieredzi, konstatējam, ka Īrijā šāds nacionālo alkoholisko dzērienu eksporta veids ir ļoti populārs un papildina tūrisma pakalpojuma klāstu¹⁸. Šobrīd būtu iespējama dzērienu tirdzniecība ārpus valsts robežām ar interneta tirdzniecības elementiem, taču atbilstoši normatīvajam regulējam tā ir ļoti sarežģīta un nepieļauj mūsdienu tiešsaistes norēķinu formu izmantošanu (aizliegts distances līgums), kas ļautu automatizēt un attiecīgi padarīt efektīvus/ekonomiskus pārdošanas procesus. Šāda tirdzniecības veida attīstība dotu arī atspaidu e-komercijas risinājumu attīstīšanai reģionā un tūrisma produktu veicināšanā.

Vienlaikus šādu grozījumu izstrāde ir komplekss un politiski jūtīgs jautājums, tādēļ priekšlikums virzāms Saeimai. Tikai Saeimas atbalsta gadījumā Finanšu ministrijas var uzsākt detalizētu grozījumu izstrādi, jo tirdzniecībai internetā jāregulē ne tikai nodokļu nomaksas un preču kontroles aspekti, bet arī jānodrošina, ka alkohols netiek pārdots nepilngadīgiem pircējiem un, preces eksportējot, tiek ievērotas visas ES un ārpus ES tirdzniecību regulējošās prasības (maksimālie apjomi). Tāpat jāizstrādā precīzs kontroles mehānisms šo noteikumu ievērošanas uzraudzībai. Šāda apjoma projektu var veikt vienīgi atbildīgās institūcijas un VPR devums nozares attīstībai būtu rosināt Saeimu uzdot šādu darbu atbildīgajām institūcijām.

Lai veiksmīgi realizētu šo rekomendāciju tiek ieteikti šādi turpmākie soļi:

- Iesaistīto un Akcīzes likuma grozījumos ieinteresēto Latvijas pušu apzināšana - komunikācija ar Pārtikas klasteri, Vīndaru asociāciju un mazumtirdzniecības veikalu pārstāvjiem;
- Diskusijas rosināšanai prezentācija par pašreizējiem tirdzniecības ierobežojumiem un izmaiņu pamatojumu eksportspējas veicināšanai Saeimā, Tautsaimniecības komisijā. Gala rezultātā sagaidītu Saeimas rosinājumu un politisku atbalstu Finanšu ministrijas / akcizēto preču pārvaldei grozījumu sagatavošanai Alkohola aprites likumā.

¹⁷ „Alkoholisko dzērienu aprites likums”, 6.panta 1.daļas 8. apakšpunkts. <https://likumi.lv/doc.php?id=88009>

¹⁸ <https://www.celticwhiskeyshop.com/>

A. BLOKS

PROGRAMMU UN POLITIKAS INSTRUMENTU PILNVEIDE

A1

Atbalsta instrumentu uzlabojumi un ilgtspējjas nodrošināšana pasākumā 3.2.1.2 "Starptautiskās konkurētspējas veicināšana"

A2

Pasākuma 1.2.1.2. "Atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai" inovāciju vaučeru programmas un kompetences centru popularizēšana

A3

Citu politikas instrumentu pilnveide atbalsta sistēmas uzlabošanai

Iesaistītās puses
Atbildīgais: VPR;

Iesaistītie: Ministrijas, LIAA, PKC

Laika grafiks
2019-2020

Finansējuma avoti
VPR pamatdarbība un/vai projekti

B. BLOKS

KOORDINĀCIJAS UZLABOŠANA AR TRIPLE HELIX IESAISTĪTĀJĀM PUSĒM

B1

Inovāciju t.sk. eko-inovāciju atbalsta sistēmas pilnveide un piedāvājuma izstrāde tālākai informācijas apmaiņai par identificētajām uzņēmumu vajadzībām un atbalsta sniedzēju jaunumiem

B2

Projekta pieteikuma iesniegšana aprītes ekonomikas modeļu un iespēju zināšanu bāzes nostiprināšanai reģionā – pašvaldības, P&A institūcijas, MVU

B3

Pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta speciālistu apmācību un tīkšanos organizēšana reģionā sadarbībā ar LPS un VUC

Iesaistītās puses
Atbildīgais: VPR;

Iesaistītie: inovāciju eko-sistēmas veidotāji Latvijā un atbildīgās iestādes par NAP, reģiona pētniecības un izglītības institūcijas, klasteri, uzņēmēji, pašvaldības

Laika grafiks
2019-2021

Finansējuma avoti
VPR pamatdarbība un/vai projekti

C. BLOKS

VISPĀRĒJAS REKOMENDĀCIJAS. VEIKSMĪGU PIEMĒRU EKO-INOVĀCIJU IEVIEŠANĀ REĢIONĀ POPULARIZĒŠANA

C1

Aprītes ekonomikas dziļākas izpratnes veidošana reģiona uzņēmēju vidū

C2

Inovatīvā iepirkuma veicināšana un citu metožu izmantošana, kas veicinātu jaunu produktu izveidi privātajā sektorā

C3

Reģionālas inovāciju konsultatīvās platformas izveide

C4

Normatīvās bāzes piemērošana bioekonomikas eksporta iespējām

SUPER
Interreg Europe

European Union
European Regional
Development Fund

“Šī publikācija atspoguļo tikai tās autora viedokli un, lai arī kā tiktu izmantota tajā ietvertā informācija, Interreg Europe programma par to neuzņemas nekādu atbildību.”

© Vidzemes plānošanas reģions